BOGÁRGYŰJTŐ

Lepkéket, bogarakat gyűjt a 80 éves Bazsilla László. Képünkön az afrikai goliathus giganteus óriás bogarat mutatja.

KÉTÉLTŰ LÉGIMENTŐ

Nem csak helikopterek, kismotoros repülőgépek is segítik a mentők munkáját. A kecses Pilátus-Porter a kerekek mellé még egy sítalpat is kapott, így nem lehet akadály a hóra szállás sem!

PIHENŐBEN

Fáradságos időszak, a nagy nyári túristaszezon után, végre megpihenhet a tatai vár is...

1 PERC ÚT AZ EXPRESS SZEL

Novák Rudolf, az EXPRESS osztályvezető-helyettese ajánlja:

— Mint minden évben, természetesen az idén is szervezünk diákoknak kedvezményes országjáró programokat. A sok lehetőség közül most a kétnapos dunakanyari barangolásra hívom fel a figyelmet. Útvonal: Budapest — Vác — Vácrátót — Verőcemaros — Visegrád — Esztergom — Szentendre — Budapest. Az első nap Vácott városnézés, a híres székesegyház megtekintése, Vácrátóton az arborétum meglátogatása, Verőcemaroson sportrendezvények szerepelnek a programban. A verőcemarosi üdülőtelepünkön szállnak meg, majd másnap reggel indulnak Visegrádra. Ott a Vármúzeumot, a Mátyás palotát, Esztergomban a bazilikát, és a Keresztény Múzeumot Szentendrén a Kovács Margit gyűjteményt nézik meg, s természetesen városnézésen is részt vesznek.

EGY EGY KÉP — MONDAT

— Ha én leszek az első a versenyben, ugye kapok még?

ZSIBONGÓ

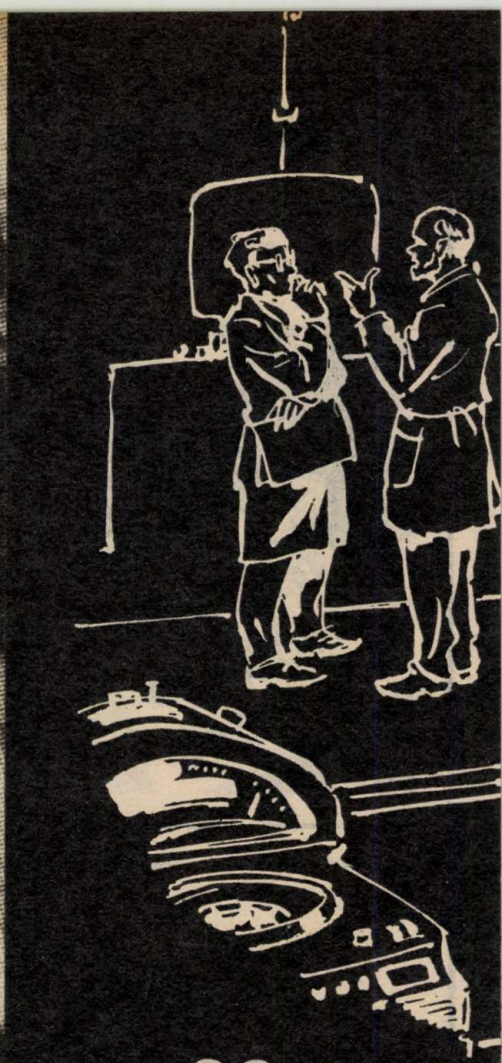

BÖLCS

Szent-Györgyi Albert, a magyar származású, Nobel-díjas tudós 90 éves. A sokoldalú biokémikus a sejtek anyagcseréjének vizsgálatában elért eredményeivel tette nevét világszerte ismertté. Ilyen irányú kutatásaiért és a C-vitamin hatóanyagának felfedezéséért, valamint annak előállításáért érdemelte ki 1937-ben a Nobel-díjat. Az izomműködés élettanának vizsgálatával, továbbá a ráksejtek alaposabb megismerésével az élet, az élő anyag lényegének felderítését tűzte ki kutatásai alapvető céljául.

Kimeríthetetlen érdeklődése a tudomány, a társadalom, végső soron az ember problémái iránt örökifjúvá teszik a ma is aktív tudóst. 90. születésnapja alkalmából bölcs gondolataiból válogattunk össze egy csokorravalót, tisztelegve lángelméje és emberi nagysága előtt.

● ● ●

„... a természet hatalmas, az ember kicsi; az emberi élet jellege és színvonala mindig az embernek és a természetnek a viszonyától függött, attól, mennyire volt képes megérteni a természetet, és erőit saját hasznára fordítani."

● ● ●

„A tudomány arra a tapasztalatra épül, hogy a természet értelmes kérdésekre értelmes válaszokat ad, következésképpen amennyiben nincs válasz, minden bizonnyal a kérdéssel van baj."

● ● ●

„Azzal kell tehát kezdenünk, hogy feltérképezzük tudásunk ismeretlen tájait, s ehhez természetfilozófiára alapozott széles látókörre van szükségünk."

„Ha meg akarunk tudni valamit a bennünket körülvevő világról, egyszerűen kérdéseket kell feltennünk, vagyis kísérleteznünk kell."

● ● ●

„... mialatt az életet kutattam, az élő szervezeteket ízekre szedtem, de eközben kezeim között elsiklott az élet, és végül a molekuláknál és az atomoknál kötöttem ki, ahol már nyoma sincs az életnek. Most, öregkoromban megpróbálom újra összerakni azt, amit korábban rendkívül nagy gonddal szétdaraboltam."

● ● ●

„Az elméletek arra szolgálnak, hogy az elmét megnyugtassák, felkészítsék a »véletlenre« és az embert lendületben tartsák. Őszintén

ESSÉGKÓSTOLÓ

megvallom, hogy a legtöbb megfigyelés, amit tettem, téves elméleteken alapult. Az elméleteim összeomlottak ugyan, de valami megmaradt."

• • •

„Csak egyetlen biztos útja van annak, hogy ne kövessünk el hibát: ne csináljunk semmit vagy legalábbis tartózkodjunk attól, hogy valami újat csinálunk. Ez azonban önmagában is a lehető legnagyobb hiba lenne."

• • •

„A tantárgy, melynek döntő hatása volt értékrendszerünk kialakulására, az a történelem. Milyen más alapokra lehet a jövőt építeni, mint a múltra? Bár természettudós vagyok, mégis úgy gondolom, hogy a történelem a legfontosabb tantárgy egy gyermek nevelésében. De ennek valóságos történelemnek kell lennie."

• • •

„Azoknak az erőknek a képviselői, amelyek előrehajtották az emberiséget, azok voltak, akik új tudás, új szépségek, hathatósabb erkölcsi és etikai értékek után kutattak.

Véleményem szerint az emberiség igazi hősei a Galileik, Newtonok, Darwinok, Pasteurök, akiknek a nevét ritkán említik azok a történelemkönyvek, melyek tele vannak a csatáknak és a nemzeti határok értelmetlen ide-odatologatásának leírásával."

• • •

„...fel kell hát tennem a kérdést magamnak, mint oly sok más tudósnak is: van-e egyáltalán valami értelme a kutatásnak? Nem kellene-e a tudományt mindaddig feltartóztatni, amíg az ember feje lágya be nem nő, ami pedig elengedhetetlen, ahhoz, hogy az önpusztítás veszélye nélkül tudjon bánni a tudomány teremtette erőkkel?"

• • •

„A tudomány a terjeszkedés határtalan lehetőségeit nyitotta meg, ha együtt dolgozunk ahelyett, hogy apró előnyöket ragaduŋk el egymástól. A tudomány segített, hogy megértsük a természetet és uralkodjunk felette. Talán segít majd, hogy önmagunkat is megértsük, s uralkodjunk önmagunkon, miközben magasabb szinten új emberi életformát teremt, amelynek gazdagságát és szépségét ma még a legélénkebb képzelet sem tudná megfesteni."

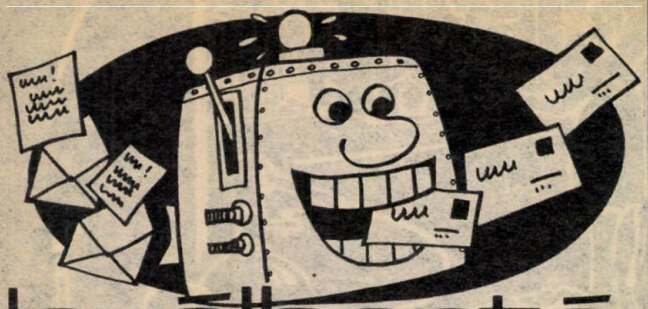

levélbontó

Megyei körkép

Rendszeresen érkeznek a hírek megyéinkből. Legutóbb Bács-Kiskun, Borsod-Abaúj-Zemplén és Veszprém megyéből kaptunk tudósítást.

ORSZÁGJÁRÓ KISDOBOSOK

Gyalogtúrázó, sátortáborozó úttörőkkel találkozni igazán nem ritka dolog. Olyan kisdobosokkal azonban, akik havonta (!) indulnak két-háromnapos túrára, nos, olyanokkal öröm beszélgetni.

A kiskunfélegyházi Dózsa utcai általános iskola harmadikosai Hídvégi Erzsébet tanítónővel, esetenként szülőkkel együtt ismerkednek hazánk városaival, hegyeivel, nevezetességeivel.

— Tegnap jöttünk haza Pécsről — újságolják. — Megnéztük Baját, Mohácsot, Szigetváron aludtunk, abban a várban, amelyet Zrínyi Miklós védett! — kezdi a beszámolót Horváth Andris.

— Jakováli Hasszán dzsámiját, a minaretet, a tv-tornyot, a Zsolnay-múzeumot láttuk Pécsett. Ez a múzeum azért emlékezetes, mert a mi városházánk szecessziós díszítését ott készítették — mondja Tapodi Anita.

Hídvégi Erzsébet tanítónő esztendőkkel ezelőtt kezdte a túrázást akkori tanitványaival. Az évi programot úgy állítja össze, hogy egy hosszabb utat egy rövidebb kövessen. A pécsi kirándulás mintegy kétszáz forintba került, az elmúlt hónapban Csongrádon jártak — hatvan forintért. Megmászták már a budai hegyeket, látták Szegedet, és most a Pilisbe készülnek gyalogtúrára. Figyelnek arra, hogy senkinek se kelljen otthon maradnia. Ha kell papírt gyűjtenek, és a MÉH-től kapott pénzzel egészítik ki az útiköltséget.

Selmeczi Katalin

TISZAKESZI MÚZEUMALAPÍTÓK

Ki hinné, hogy egy iskola megépítésének költsége mindössze 3250 forint? Igaz, nem napjainkban, hanem 1890-ben volt ennyi, Tiszakeszin. Ezt az épületet rendezték be a mai úttörők iskola- és falumúzeumnak.

A belépőre mintha Móra Ferenc Kincskereső kisködmöne köszönne rá. A feketére öregedett padokban bizony hosszú évek óta nem tanul már senki, s a palatábla is ki tudja mióta álmodhat a betűkről. A tiszakeszi és a távoli vidékről érkezett idős múzeumlátogatókban azonban rég elfeledett emlékeket ébresztenek. És a mai diákok mit szólnak ehhez? Bizony, a terembe belépve egy ideig csodálkozva szemlélődnek. Nehéz is, persze, a modern asztalpadokhoz, a korszerű szemléltető — és tanítási eszközökhöz, a neonfényes tantermekhez szokott tanulóknak elképzelni az egykori kis bicebócák tantermeit. Egy fedél alatt tanult itt a betűvetéssel ismerkedő kiselemis nebuló a történelmi tantörténeteket magoló felsőssel.

Az iskolamúzeum mellett kapott helyet a falutörténeti gyűjtemény, melyet egy század eleji parasztszoba belső foglal keretbe. A régi helyiségnek azt a részét rendezték be, ahol a vendégeket fogadta egykor a ház ura. A komód fölé tükröt tettek, az ablak mellé menyasszonyládát, lócával, asztallal és székekkel. Az egyik szűrt a falu legidősebb lakójától, Kondola Pista bácsitól kapták.

Az alkalmi tárlatvezetők — Tegzes Erika és Gyenge Margit — elmondták, hogy a község lakói milyen segítőkészen támogatták az ifjú múzeumalapítók és gyűjtők munkáját. Számos hagyományőrző történettel lettek gazdagabbak a tiszakeszi úttörők. Ők valóban komolyan vették Váci Mihály szavait, melyet a múzeumterem falára is kifüggesztettek:

„Gyűjtsétek össze a régi szerszámnyeleket, ha kezet akartok szorítani azokkal, akiknek jogutódjai vagyunk a boldogságigényben. És időnként szorítsuk meg keményen ezeket az ereklyéket."

G. Németh György

A KILENCÉVES KAPITÁNY

Eszes Bernadett, a balatonalmádi általános iskola harmadikos tanulója, amikor éppen nem az iskolakönyvet forgatja, a Balaton ullámain kormányozza vitorláshajóját. A klencéves minisellő előbb tanult meg úszni, mint járni. Nem véletlenül. Édesapja Eszes Béla, vitorlásoktató, élete nagy részét a Balatonon töltötte. Magától értetődően vitte magával kislányát a vízre. Az alma nem esett messze a fájától. Hasonló korú kislányok baba után áhítoztak, Bernadett vitorlást kért a papájától.

— Mi tetszik a vitorlázásban?

— Amikor suhan a hajó a vízen. Amikor a nyakamba akasztják az érmet. Szeretek versenyezni.

— Mit kell tudnia a jó vitorlázónak?

— A széllel szemben való versenyzésnél a legfontosabb az optimális szög betartása — hangzik a szakszerű válasz.

— Nem félsz, ha túl nagy szél kerekedik?

Magabiztos mosoly:

— Tudok úszni. Egyébként már jó párszor fölborultam. Gyorsan kimertem a hajóból a vizet, és folytattam az utamat.

— Ki a példaképed?

— Apukám és Onedin kapitány.

Kemény György

Mit üzen a Pajtás?

A **„NEM TUDOM"** jeligére érkezett érdi levél írói pályaválasztás előtt állnak. A két lány döntött már: egyikük óvónő, másikuk ápolónő szeretne lenni, csak nem tudják, elképzeléseik megvalósításához melyik fővárosi iskolában kell továbbtanulniuk... Mindkét foglalkozáshoz szakközépiskolát kell végezni: a fővárosban a Dr. Heténvi Géza Egészségügyi Szakközépiskola (Bp. Thallóczy u. 1. — 1116) és a Bem József Óvónői Szakközépiskola (Bp. Kun Béla tér 1. — 1083) ad képesítést. Különösen a biológia fontos, ezért jó, ha ebből a tárgyból jól felkészültök. Mindkét iskola négy tanév után adja meg az érettségit.

„FOCI... FOCI..." Ez a levél is jeligével érkezett, feladója lány. Ebben nem lenne semmi különös, de ő focizni szeretne, s úgy gondolja: szülei, barátnői esetleg megpróbálnák lebeszélni. Azt hiszem, semmi különös nincs ma már abban, ha egy lány ezt a sportágat választja. Gondolj csak arra, hogy a női kézilabdázókat sem szólja meg senki, pedig annál keményebb, harciasabb sportot el sem lehet képzelni. Hogy hol találsz magadnak csapatot? Érdeklődj a városi testnevelési és sporthivatalban.

HARMINC VERSET írt Szabó Csilla (Szolnok-Szandaszőlős, Barack u. 13. — 5008) május óta. Szeretnéd, írod, ha a műveidet „betennék az újságba." Boldog örömmel, ha azok a versek annyira jók hogy olyanokat is érdekelhetnek, akik nem ismernek téged. Erről azonban még nem tudtunk véleményt alkotni, ugyanis hiába forgattuk ki a leveled borítékját, egy fia vers nem sok, annyi sem lapult benne! Beláthatod, ez egy kicsit megnehezíti a közlést — hacsak ki nem találjuk, mit írtál... Legközelebb tehát küldd a verseket is! Azt is írod, különlegesnek találod, hogy egy gyerek verset költsön. Pedig, hidd el, nem olyan különleges dolog ez, előbb-utóbb mindenki megpróbálkozik vele. Abban viszont igazad lehet, hogy mindenkinek megvan hozzá a tehetsége. Kinek több, kinek kevesebb; és ha nem a költészethez, hát máshoz...

ÚJSÁGÍRÓ akar lenni Varga Mariann (Tiszaigar, Rákóczi út 43. — 5361), és ennek útja-módja után tudakozódik. „Hány évig kell ahhoz iskolapadban ülnöm, hogy végül valamelyik folyóiratnál elhelyezkedhessem?" — kérdezed. Gyors fejszámolás után: a legjobb esetben is még legalább tíz évig. A középiskola után egyetemi vagy főiskolai diplomát is kell szerezned, és csak ezután végezheted el a MUOSZ Újságíró Iskoláját.

„CSILLEBÉRC" jeligét választott az a nagykátai levelezőnk, aki szeretne ifjúvezető lenni. Csapatodban bizonyára dolgoznak ifjúvezetők. Talán tőlük kellene megkérdezned, ők hogyan csinálták. Fölkeresheted tanácsért az úttörőházat is, kell egynek lennie valahol a közelben. Nem árt, ha egy jövendő ifjúvezető találékony és önálló...

Leveleznénk! Válaszolj!

NYOLCADIKOS BARÁTOKAT KERESÜNK: LANTOS ANIKÓ, Kiskunfélegyháza, Vörösmarty M. u. 19. — 6100; NÉMETH JUDIT, Zalacsány, Hegy út 1. — 8782 (matricát, rágógumipapírt gyűjt); HORVÁTH JUDIT és DOLÁNYI ANIKÓ, Felsődobsza, Sport út 16. — 3847; VIDÁKOVICS GÁBOR, Baja, Pandúr u. 38. — 6503; GÁSPÁR GOTTHÁRD, Érd, Könyves K. u. 7. — 2030; ZÁVODSZKY ANDREA, Tárnok, Fő u. 95. — 2461 (matricát, papírszalvétát, kártyanaptárt gyűjt); SZTAKÓ MÁRTA, Dunavarsány, Epres út 10. — 2336; TAR ERZSÉBET, Balmazújváros, Debreceni u. 82. — 4060 (bélyeget gyűjt); NAGY ERIKA, Kisdombegyház, Lehel u. 3. — 5837; NIED ERZSÉBET, Kisdombegyház, Kossuth u. 27. — 5837; SZABÓ JULIANNA, Dombegyház, Áll. Gazd. 11. — 5836; TAPASZTÓ ANDREA, Sárisáp, Akácfa u. 3. — 2523; JUHÁSZ VERONIKA, Tokod, Kossuth L. út 58. — 2531; BARJÁK MÓNIKA, Karancsalja, Rákóczi út 101. — 3181 (matricát és posztert gyűjt, szeret olvasni); TÓTH CSILLA, Budapest, Nagy Győri I. u. 3. — 1201; BARKÓCZI ETELKA és barátnője, Kompolt, Hámán K. út 71. — 3356; FODOR MÁRTA, Szolnok, Sashalmi út 18. — 5000; TÖRÖK MÁRIA, Asotthalom, Tanácsköztársaság út 72. — 6783; HOMOKIE JÓZSEF, Kárpátalja, Berehovói járás, Bereg 295 514 Leningrádi út 10. — Szovjetunió.

AZONOS NEVŰ ŐRSÖKET KERESÜNK: Misamackó őrs, Karacs Mária Püspökladány, Hajnal u. 12. — 4150 (csak lányok írjanak); NAPRAFORGÓ ŐRS, Rózsa Andrea, Jászszentandrás, Jókai u. 9. — 5136 (13 évesek); KENGURU ŐRS, Soós Krisztina, Tiszaföldvár, Kossuth L. u. 139/4. — 5430 (13 évesek); PINOCCHIO ŐRS, Zalahaláp, Iskola út 3. — 8308 (hetedikesek); HAGYMÁCSKA ŐRS, Balázs Beáta, Békés, 2. sz. Általános Iskola, Szántó A. u. 3. — 5630 (13 évesek); SZUPERCSIGA ŐRS, Kovács Éva, Hódmezővásárhely, Mandula u. 19. — 6800; MÓKUS ŐRS, Általános Iskola 7/b. osztály, Kaposvár, Kisfaludy u. 26/a. — 7400 (13 évesek).

Tudósítóink jelentik

JUTALOMNYAKKENDŐ

Fonyódligeten táboroztak a Somogy megyei úttörőgárda honvéd, munkásőr, határőr, tűzoltó, közlekedési és egészségügyi szakalegységeinek képviselői.

A munkásőr napon a böhönyei Balogh Éva szép elismerésben részesült: a táborban végzett kiemelkedő munkájáért átvehette a szovjet pionírok által küldött úttörő-nyakkendőt. A jutalmat Tóth Lajos, alapító munkásőr adta át, akinek édesapja a munkásmozgalom mártírja, a Tanácsköztársaság Somogy megyei direktóriumának volt a tagja.

További szép eredményeket kívánunk Balogh Évának!

Fehér János egységparancsnok

HÁROM JEL

A mozgalmi év három szakaszát bemutató jelmezbe öltözött három úttörőtanács-tag az ünnepélyes csapatgyűlésre a 481-es számú Petőfi Sándor Úttörőcsapatnál.

— Gombkötő Mária vagyok. Tavaly CIMEA Vikitől kaptátok a feladatokat, az idén tőlünk. Íme, három segítőtársam.

A munkásruhába bújt Szorgos Szilárd (azaz Nagy Valéria) nyitotta a sort:

— A mai nappal csapatunk nagy „értékteremtő brigáddá" alakul át. Vegyetek részt minél több munkaakción, tegyetek felajánlást a VIII. országos úttörővezetői konferencia tiszteletére! A végzett munka értékét és a ráfordított időt jegyezzétek fel a rajnaplóba! A rajok között versenyt hirdetünk.

Jogerős Judit (Kántor Anita) következett:

— Ápoljátok az őrs, a raj hagyományait és szokásait! Tavasszal ünnepeljük a Tanácsköztársaság kikiáltásának hatvanötödik évfordulóját. Már most gondoljatok erre, végezzetek gyűjtőmunkát! Írjátok össze az őrsi „törvényeket"!

Tábori Tóni (Teremy Ágnes) hátizsákkal érkezett:

— Keressetek társakat, vegyétek fel a kapcsolatot KISZ-esekkel, felnőtt barátokkal! Vegyetek részt közösen az akciókban, szervezzetek nyári programokat! Ünnepeljétek együtt a harmincöt éves alkotmányt!

Gömbkötő Marika még egyszer felhívta a figyelmünket a három jelre, amelyek jegyében elkezdjük ezt az évet: a lapátra, a törvénykönyvre és a sátorra.

Teremy Ágnes, Demecser

Ott, ahol legtöbbször már egyetlen autó parkolására
sincs elegendő hely, ahol nemhogy a fák,
de még a legapróbb gyomnövények sem tudtak
gyökereikkel megkapaszkodni, ahol a beton
a kő az „úr", három fiatal oda álmodott állatkertet . . .

TERRÁRIUM A PINCÉBEN

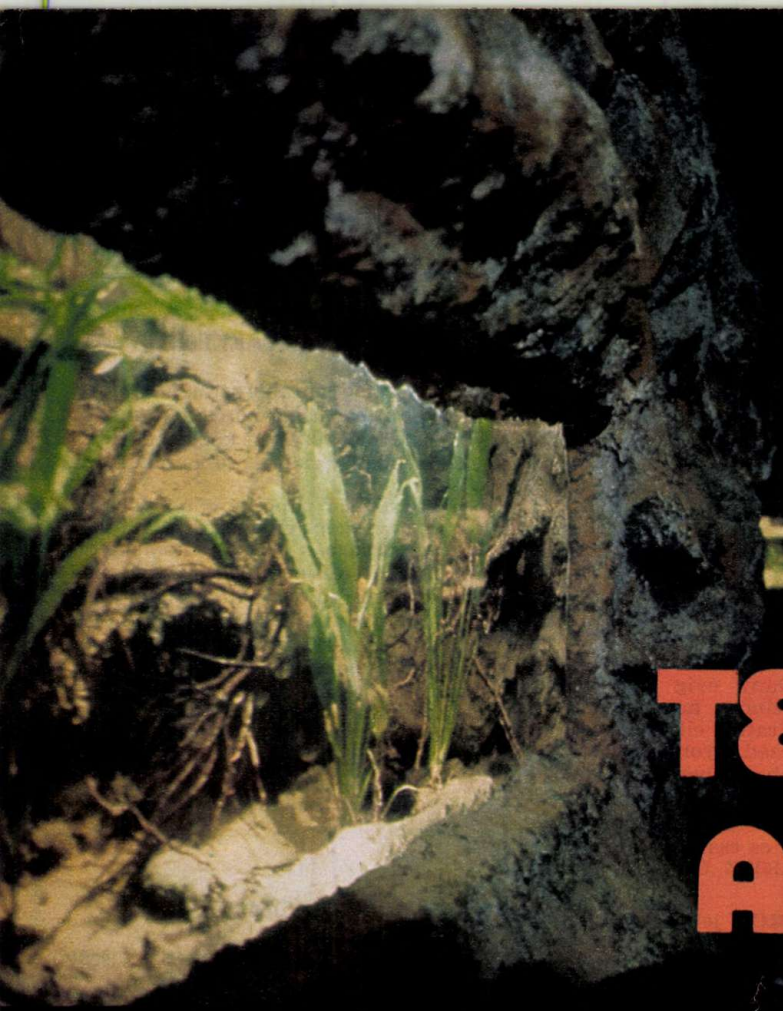

Őrült ötlet. Így tartotta első hallás után mindenki. Aztán az „őrült ötletből", a magánállatkertből Budapest szívében alig egy év alatt valóság lett. Amíg fent a főváros legforgalmasabb utcájában emberek ezrei rohannak sietősen, addig alig pár méterre tőlük, a Párisi utca 1. számú ház pincéjében anolysok és többek között kéknyelvű gyík sütteti a hasát végtelen nyugalommal a belülről melegített kősziklákon. Mindkét hüllőfaj ritkaság még Európa nagyobb állatkertjeiben is. Somod Ildikó, Zilahy Ferenc és Kápolnási Béla, a tulajdonosok. Svájcban élő ismerősüknek köszönhetik a Kubában és Ausztráliában vadon befogott példányokat. A hosszú utazás és a környezetváltozás láthatóan nem viselte meg az állatokat. Kuba párás őserdeje ide, Ausztrália forró homokja oda, a hüllők rettentő jól érzik magukat a „pincében". Elégedetten mászkálnak, nézelődnek, s ami a legfontosabb, szívesen mutogatják magukat a látogatóknak. Bár Hurka – ez a kéknyelvű gyík beceneve, melyet kövérsége miatt kapott – esetlen még egy kicsit, hiszen nem szokott hozzá az ilyen bemutatókhoz. Marcipán, az Ausztráliából származó hüllők legszebbike, viszont igazi állat-maneken, illeg, billeg egyfolytában, és minden érdekli.

A félelmetesen támadó piranhák sem tűnnek olyan veszélyesnek az akvárium üvegén keresztül. A jól megtermett, 20–25 cm-es halak csak csapatban támadnak, de akkor aztán egy gramm hús nem marad az áldozaton. Képzeljétek, ha ketten vannak – mint itt – akkor állítólag félnek. Ki gondolta volna? S arról vajon tudtok-e valamit, hogy van olyan hal is, amelyik, ha megijed, a partra menekül? A kétéltű szemforgató hal márpedig ilyen! Ugyan ez a különlegesség egyelőre nem látható a mini állatkertben, de egyéni bánásmódot igénylő szálláshelye, a mangrove mocsár már elkészült. Míg valamelyik repülőgép nylonzacskó szállítmányából elő nem kerül egy szemforgató „csodahal", a víz és a levegő hőmérséklete addig is pontosan egyforma lesz a mocsárban. Ilyen környezet kell ahhoz, hogy a majdani lakók kellemesen érezzék magukat. A szemben lévő bohóchalak kevésbé igényesek. Ők inkább a környezetükre adnak. Virágállatokkal, csodálatos korallerdővel vétetik magukat körül. Mondják – persze, csak mondanák, ha a halak beszélni tudnának –, hogy ilyen pompa mellett igazán nem nehéz bohóckodni.

Ez az egész „mutatvány" miattatok készült. A belvárosi akvárium és terrárium ötletgazdái, kivitelezői és tulajdonosai elsősorban rátok, gyerekekre gondoltak bemutatójukkal. Kisállat-kereskedésben, a veszprémi állatkertben dolgozva figyeltek fel érdeklődésetekre. Úgy gondolták, hogy a legtöbb érdekes dolgot így tudják majd elmesélni kedvenc állataikról. Érdemes hát a Párisi utcában kiegészíteni a biológiaórán tanultakat. Hétfő kivételével mindennap délelőtt tíztől hatig várnak benneteket a mini állatkertben.

KONC DEZSŐ

Fotó: GAÁL ZOLTÁN

JÁTÉK-JÁRMŰ

BÖRZE

Pincékben, kamrákban padlásokon porosodik sok-sok „kinőtt", kiszolgált görkorcsolya, kerékpár, miegymás... Nem biztos, hogy ott a helyük — gondolta az I. kerületi Tanács, és a gondolatot tett követte: Budapesten, a vérmezei játszótéren tavaly megrendezték a játékjárműbörzét. Amolyan cserebere piac volt ez, ahol sokkal olcsóbban lehetett hozzájutni a keresett árucikkhez, mintha újonnan, boltban vennénk. Okos gondolat, hogy az értéket nem szabad eldobni, s ha lehet használni, hát használni kell. Igazán jó lenne hallani, hogy máshol, más városokban, falvakban, iskolákban is megrendezték a játékbörzét.

Üdvözlet – a tengerről. Helsinki mindennapos látványa a kikötőből méltóságteljesen kiinduló komphajó, a Silja Line járata

A sz
a fi

TERVETULOA!

A vi
term
Jaat

enlinnán
ező mérnök emlékét idézi

Kirándulni minden finn szeret. Helsinki környező szigetei csönddel várják látogatóikat

lág
rója.
on közlekednek

Kevés igazi műemléke van Finnországnak, Porvooban viszont minden – régi . . .

Üdvözlet – Orimattilából.
Aki küldi: Paula Rönkkö, finn diáklány

Azazhogy: légy üdvözölve, mondják a finnek, ahogy először beteszed lábad országuk, városuk, házuk, egyszóval: otthonuk ajtaján.

Tervetuloa, mondod te is, és örülsz, mert megérkeztél, de azonnal el is kezded törni a fejed: vajon jó helyre érkeztél-e? Ez-e az az ország, amelynek éghajlatát ridegnek, lakóit hűvösnek tartja a közhiedelem? Elnézed például a Konttinen családot a finn főváros, Helsinki munkásnegyedében, amint négyen egyszerre akarnak asztalhoz ültetni, megitatni a finn kahviával és etetni a mindig friss, jaj-de-finom kalácsszerű pullával. Egyszerre faggatnak finn-magyar-angol keverék nyelven hogyléted felől, hazádról és arról, hogy érzed magad náluk? És te már tudod, mit kell válaszolnod, azt mondod: kotona. Otthon.

Mert kevés dolog kell ahhoz, hogy valóban otthon légy Suomiban. Elég például annyi, ha az ember — magyar. „Bartók és Kodály" — mondja Tiina és Minna, a két Konttinen lány. Tizenévesek, mindketten a kelet-helsinki zeneiskola tanulói. Tiina harmonikázik, most éppen Monti: Magyar csárdását játssza, Minna hegedül. Ágyuk felett színes fotó: Bartók és Kodály.

„Menemme metsän" — mondják Konttinenék kórusban. Jó, bólintok, menjünk az erdőbe. Este tízkor, mit is csinálhatna egyebet az ember? Itt egy virág,

amott egy bokor, tovább egy fa, s mindnek el kell sorolni a finn nevét, meg a latint, s kéne a magyart is. Kicsit szégyellem, de a finnek lefőznek a virágok nevével való versengésben. Éjfélre fejezzük be sétánkat, a finnek elégedettek teljesítményemmel, mert újabb ajándékot kínálnak fel: holnap vitorlázni megyünk.

Tervetuloa! — mondja a kapitány, és kinyújtja a kezét, hogy a mólóról átsegítsen az ő otthonába: a kétárbocos vitorlásra. Bemutatja hajóját: Szeles a neve és nem nagy dolog ez errefelé: minden valamirevaló finnek van valami vízi járműve. Ha nem nagy vitorlás, hát kisebb, ha nem vitorlás, hát csónak, de nem motoros ám, mert az zavarja a vizek csendjét. Az alsós Jonathan Jaatinen naponta csónakkal jár iskolába.

— És télen, hogy közlekedsz?

— A jégen át. Befagy az öböl és egyszerűen átsétálunk. Vagy a busz jön át értünk: erős itt a jég, megbír bennünket.

Most nincs jég, él a víz. A kapitány kicsit sokallja a hétvégi vitorlásokat, úgy igyekszik, hogy messze elkerülje őket. Ezt is meg kell tanulnod: a finnek szeretnek magukban lenni. S attól, hogy maguknak valók, még nem barátságtalanok. A kapitány most például másodszor szól hozzám, pedig alig két órája vitorlázunk Tallinn partjai felé.

— Rajta — mondja finnes bőbeszédűségével és kezembe nyomja a kormányrudat, a finnek nem szeretik a nyafogást. Tedd a dolgod, ezt várják tőled.

Jó kis út volt, mondják később, már a pihenő hajó kajütjében ülve. Iszogatjuk a teát és együtt hallgatunk. A kapitány időnként megkérdezi: ha eljönne a Balatonra, vitorlázhatna-e itt vajon?

Tervetuloa, szóval: hogy legyen üdvözölve nálunk, monodm. Már nem is neki, hanem az összes finnek, akinél otthon voltam Suomiban. A két Konttinen lánynak, a csónakkal iskolába járó Jonathannak és a többieknek. Igen, a rokonlátás örömét én is viszonozni tudom. Hogy amikor kinyitom otthonom ajtaját, miként tették ők, szívemet is vele nyitom.

Szöveg és fotó:
Major Árvácska

KEDVES ISMERŐS
A COUNTRY ZENE UTAZÓ NAGYKÖVETEI

Amerikából indult útjára, s milliókat hódított meg az első hallás után. Ma már különálló stílusként szerepel, akár a jazz, a rock vagy a pop

Country.

Pár évvel ezelőtt még csak „kóstolgattuk" a tengerentúlról érkező country zenét. Vezérdallamát, akár egy szál gitárral el lehet játszani, s ehhez „társulhat" színezőként tucatnyi hangszer, akár a keményebb rock világából is. Egy cseppet sem lehet csodálkozni azon, hogy a külföldi előadókat hallgatva, nem sokáig váratott magára az első hazai country zenekarok bemutatkozása sem. Fülbemászó dallamával, kedves humorával, énekelhetőségével hamar utat talált ez a zene a hallgatók ezreihez. Annál furcsább azonban, hogy állandóan új nevekkel tűzdelt popvilágunkban a country frontján szinte mindig ugyanazokkal a zenészekkel találkozhatunk, akik részt vettek a műfaj alapjainak lerakásában. Ezen társulatok egyike a Bojtorján. Bemutatni szükségtelen az együttest, hiszen dalaikat majd mindennap hallhatjátok a rádió és a tévé popműsoraiban. Gazdái a most már hagyományosan évente megrendezendő nemzetközi country fesztiválnak. Elsősorban nekik köszönhető, hogy olyan neves előadók jönnek el a budapesti színpadra, mint például Donovan, de lehetne sorolni a neveket tucatjával. „A country zene utazó nagykövetei" — így hívják az együttest.

— Komolyabb utazásaink sora Frankfurtban kezdődött még 1981-ben — mondta Kemény Győző, az együttes vezetője. — Egy fesztiválon vehettünk részt, s végignézhettünk mindenkit, akit csak jegyeztek a country műfajában. Szívtuk magunkba a zenét, s egészen biztosan állíthatom: fordulópont volt ez az élmény együttesünk életében. Rájöttünk, hogy az igazi egyéniségek azért tudnak fent trónolni a csúcson, mert mindannyian saját stílusukban játsszák a countryt. Sokan vannak, akik tökéletesen zenélnek, csak éppen az egyéniségük hiányzik a muzsikájukból.

— A Bojtorján ezek szerint rátalált saját stílusára, s ezt nemcsak a KISZ KB Nívódíja és számtalan európai fesztivál meghívás bizonyítja, hanem a már hagyományossá váló amerikai vendégszereplés sikere is.

— Az amerikai emberek szeretik jól érezni magukat. A legtermészetesebb dolognak tartják, hogy a presszókban, bárokban, kocsmákban is kiváló zenészek játszanak reggeltől estig. A koncerteken aztán eleve kritikus szemmel figyelik a zenészeket. Meridianban felállva tapsoltak műsorunk közben, és ez az egyik legnagyobb megtiszteltetés volt számunkra.

— Szerepeltetek az amerikai televízió műsorában. Ezt is kevés hazai előadó mondhatja el magáról.

— A Mississippitől indultunk reggel a felvételre New Yorkba, az NBC tévétársaság stúdiójába. Délután érkeztünk. Egyenesben vettek fel mindent és már mehettünk is haza. Ott a stúdióban éreztük, hogy milyen élmény lehet a sportolóknak a dobogó tetején állva hallgatni a himnuszt. Miközben játszottunk, egy hatalmas magyar zászló volt mögöttünk. Felemelő érzés! Az adást harmincmillió ember látta.

— A csodálatos élmények után mi vár a Bojtorján együttesre a közeljövőben?

— Nagyon sok koncert. Az amerikai élmények rendezése, talán zenénkben is hallható lesz az út hatása. Aztán szeretnénk, ha egyre több fiatal vállalná a country népszerűsítését, ezért igyekszünk sokat segíteni a pályakezdőknek. Így például a „Ki mit tud?"-on szerepelt Kaszab Tibornak, Várkonyi Esztinek és a Na És együttesnek, akik nagyon tehetségesek. Mi sem felejtettük el, hogy nekünk milyen sokat segítettek pályánk kezdetén Bródy Jánosék. Ők minden lemezünkön szerepelnek. Reméljük, hogy élnek a lehetőséggel a következő albumunkon is.

Kép és szöveg:
Koncz Dezső

BOJTORJÁN
EGYÜTTES
PAJTÁS

Ősi dalnokok

A középkori zene történetének következő színhelye Észak- és Nyugat-Európa. A gregorián délről és keletről terjed föl az északi partok felé. Meg akarja semmisíteni, el akarja nyelni a pogány hagyományú dallamokat, ám az északi partok mentén különös hősi dalnokok lantjába ütközik. A templomok mély zengésű világától idegen énekek vidéke ez a tájék, ahol vándorló dalnokok, bárdok játszanak líra-szerű hangszereiken, longobárdok pengetik a krottát (kis hárfát), a skandinávok táboraiban pedig csatakürtök, bronzharsonák, szarutülkök harsognak.

Az északnyugati tengerpart menedéke a pentaton (ötfokú) dallamoknak és a kelta meséknek. A varázslatos erejű hősi énekesek megszállott lélekkel próbálják tartani magukat, ám harci szellemük lassacskán fogy az időben, ők maguk mind jobban a keresztény Európa perifériájára szorulnak. Mellőztetésük, üldöztetésük miatt elvesztik tekintélyüket, s eljön a nap, amikor a nép igriceknek csúfolja őket.

Az amiens-i székesegyház szoborkonzolja vándorzenészt ábrázol (XIII. század)

Ezek a társadalmon kívüli „varázslók", amerre csak járnak, felbolygatják az alázat csendjét, felkavarják a lelkeket, tehát a hivatalos rend szemében afféle felbolydító ördögök lesznek, vihart kavaró garabonciások, akik makacsul vállalják is ezt a szerepet, pedig a XIII. századtól kezdve egymást érik az énekmondókat (ún. joculátorokat) üldöző rendszabályok. A társadalom és a tudomány is kiveti magából a vándorénekest, lenézi, amiért makacs megszállottsággal őrzi a népies mondai hagyományokat. Ők tehát azok az áldozatok, akiket a zenei élet is megtagad az új keresztény életideál kedvéért. Az idő halad, s a kitaszítottak a legfurfangosabb fogásokkal próbálják megkeresni mindennapi kenyerüket: kártyával bűvészkednek, rímeket rögtönöznek, kötélen táncolnak, égő abroncsokon ugrálnak keresztül és játszanak citolán, tekerőn, vellán, fidulán és gitáron. Így lettek a hősi dalnokok fiaiból vásári komédiások, akik közül 1300 táján jó néhányan beszelídültek a hivatalos rend szárnyai alá: elszegődtek toronyőrnek, templomi zenésznek. Búcsút mondanak a zord szabadságnak és nemes urak védnöksége alatt megszervezik a városi muzsikus céheket. „A kóbor farkas lassanként polgári házőrző kuvasszá szelídül", s akinek ez nem sikerül, koldussá züllik és csavarog az országutakon, mint Villon, a költő és társai.

Ez persze nem jelenti azt, hogy a pogány hősi énekek eltűnnek az időben. Az ógermán dallamok dúr hangsora egyesül az egyházi lid hangsorral és a kelta eredetű, fűzérszerű dallamciklusokkal. Az egyszólamúságot felbontja a sokszólamúság. A déli és az északi zene összeütközéséből tehát egy többszínű, gazdag, új zene születik, s ebben nagy szerepet játszik a középkor egyik legizgalmasabb, legromantikusabb alakja: a lovag, illetve a trubadúr.

A VILÁGI ÉNEK

Trobaire, annyit jelent: kitalálni. Aki éneket talál ki, az trubadúr. Az ő dalaiban válik a zene személyes alkotássá, s az ő oltalmában húzódnak meg a kisemmizett énekmondók, akiknek ez esetben az a dolguk, hogy a lovag dalköltemények előadják (ezzel is szűkös megélhetéshez jutnak), mert a trubadúr egy egészen másféle dalnok, ő a nemes, hűbéres lovagság tagja, anyagi gondjai nincsenek. A dal nála kedvtelés, illetve életforma. A trubadúr örökké úton van, egyik vártól a másikig lovagol, betér nemesi, királyi udvarokba, ahol hold-

Simone Martini (1284—1344): Zenészcsoport kettősfurulyával és mandolával

Két énekes csoport, négy illetve öt énekessel, egy XIV. század végi francia kézirat lapszéli rajza

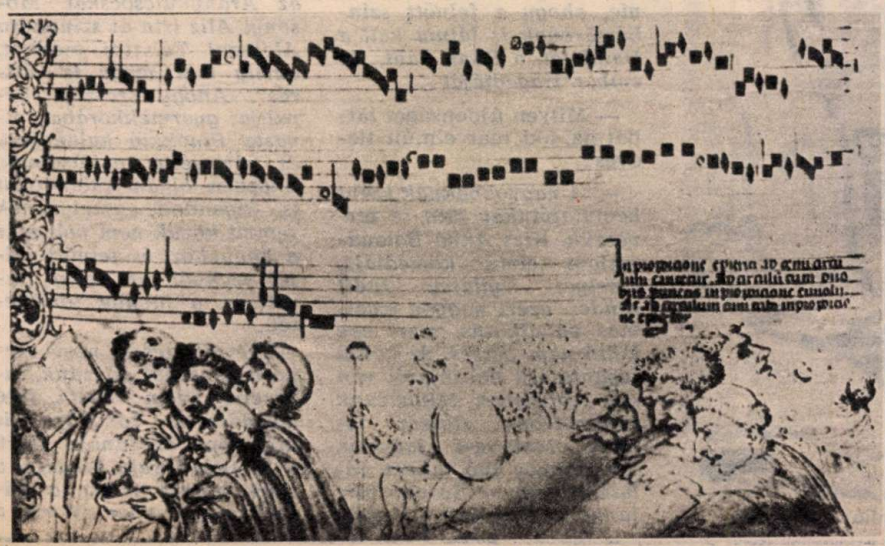

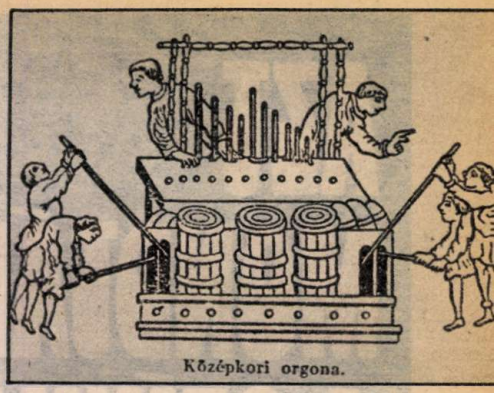

Középkori orgona.

A mai orgona olyan, mint a zene katedrálisa. Középkori őse sokkal egyszerűbb volt és megszólaltatásához több ember fizikai ereje szükségeltetett

fényes, szerelmes énekekkel andalítja a kedélyeket.

A lovagnak két arca van, az egyik a már „lefestett" érzelmes lantos, a másik pedig a kegyetlen harcos, a félelmetes bajvívó, a keresztes háborúk páncálos hőse, aki a harcok eseményeit rigmusokba töri és útonútfélen énekli a históriás énekeket. A trubadúrok zenéjében a földi ember versenyre kel a szent könyvvé merevedő gregoriánnal, s ez egy új, világi művészet hajnalát jelenti.

Magyar Katalin

SZÓMAGYARÁZAT

PENTATÓNIA: ötfokúság, ötfokú hangrendszer. Régi, nagy kultúrák, primitív népek, egyes mai népzenék elterjedt hangrendszere.

DÚR (kemény): hangfaj-megjelölés, amely a szögletes B durum, azaz a H-hang nevétől nyerte megjelölését. A modern hangnemek kialakulásakor azután az ión hangnemből alakult nagyterces hangsort dúrnak, az aeol hangnemből alakult kisterces hangsort mollnak nevezték (ma is). (A pontosabb megértés kedvéért fordulj énektanárodhoz!)

LÍD: hangnem. a diatónikus hangrendszer egyik modusa. Hangzásában a kis szekundok a 4–5 és a 7–8 fokok közé esnek.

DIATÓNIA: a legáltalánosabban elterjedt hétfokú hangrendszer. Hangjai 7 tiszta kvintből álló összefüggő láncolatot alkotnak: Fa-do-szo-re-la-mi-ti.

AZT MONDTÁK A SZÍNHÁZBAN, HOGY...

Gulliver és a kosárfejű óriások

A mese: csoda. Valóság, hiszen létezik, de mégsem az, mert mese. Hiszed is, hogy valóság lehetne, amíg olvasod, hallgatod: amíg benne élsz. Hát még ha meg is elevenedik! Az már a csodák csodája. Két hely is van a fővárosban, ahol ezt a csodát művelik. A Budapesti Gyermekszínház főrendezőjét, Orosz Györgyöt és az Állami Bábszínház igazgatóját, Szilágyi Dezsőt kérdeztük meg, mit láthatunk az 1983/84-es évadban.

Egy „Látogató a végtelenből" a gyermekszínház színpadán

— Október 13-án mutatjuk be Képes Géza és Kocsár Miklós Mese a hableányról című művét, amely a hat és tíz év közötti nézőinknek szól elsősorban — válaszolja Orosz György főrendező. *— A Bartók Gyermekszínház, színházunk jogelődje 1963-ban játszotta először a darabot. Ezzel kívánjuk folytatni azt az előadássort, amelynek az a célja, hogy a világirodalom jelentős meséit állítsa színpadra költői, zenés, látványos feldolgozásban, és amelynek megelőző darabjai a Hófehérke, a Hamupipőke vagy a most is műsoron levő Mátyás király juhásza. Úgy gondoljuk, ezek olyan alapmesék, amelyeket minden gyereknek meg kell ismernie, ahogy a felnőtt színházjárónak is látnia kell a Hamletet, a Bánk bánt, Az ember tragédiáját...*

— Milyen újdonságot láthat az, aki már elmúlt tíz éves?

— A nagyobbaknak szánt bemutatóinkat 1984-re tervezzük. Kiss Anna Bolondmalom című komédiája, amelyet Nyilassy Judit rendez, azért nagyon izgalmas vállalkozás, mert egy költő nem verses, de költői fogantatású darabjáról van szó. Áprilisban, színházunk történetében először fogunk Molière-t játszani. Magunkhoz illő művet választottunk: a Scapin furfangjait, amely a fiatalság győzelméről szól a vaskalapos öregek fölött. Még bizonytalanul, de elújságolom azt a hírt, hogy a rendezésre a magyar Molière-játszás nagymesterét, Major Tamást kértük fel, és ő elvben igent mondott erre a felkérésre.

Stúdiószínházunk darabjai inkább a tizennégy év fölöttieknek szólnak, de már a nyolcadikosokat is érdekelheti a tavaszig még műsoron levő Édes Annát felválló Családi fénykép Polgár András drámája egy intézetben élő, onnan a családba visszavágyó fiúról szól.

— Még egy bemutatót ígért.

— Igen, december közepén, a tíz éven aluliaknak az Aranykulcsocskát. Mosonyi Aliz írta át színpadra Alekszej Tolsztoj meséjét, amely már maga is „átírás". Ahogy szerzője bevallja: gyermekkorában olvasta Pinokkió kalandjait, és elmesélte pajtásainak. Eközben olyan kalandokat is kigondolt, amelyeknek semmi közük nem volt már a könyvhöz, és felnőtt fejjel ezekből írta meg Burattino, a fabábu történetét.

Természetesen nem csupa újdonságot játszunk. Sikereink, nem régóta futó előadásaink továbbra is műsoron maradnak. Ilyen a Mátyás király juhásza, a Feri világgá megy, a Távolban egy fehér vitorla, a

nincs a képen – világgá ment

Látogató a végtelenből, A kincses sziget és a Mozart-opera, a Gábriel és Gábriella.

— Mivel kezdi az évadot a bábszínház?

— *Felújítjuk a Gulliver az óriások földjén című előadásunkat* — tájékoztat Szilágyi Dezső igazgató —, *amelyet így együtt lehet majd látni a Gulliver Liliputban ciművel. Ezt tavaly óta szintén felújításban játsszuk. A Gulliver az óriások földjén-t inkább a hét és tíz év közöttieknek szánjuk, mert a kisebbek bizony megrémülnek az óriásfiguráktól, ezektől a két és fél méter magas, kosármaszkos, belülről mozgatott bábuktól.*

Ugyanennek a korosztálynak szól decemberi bemutatónk, Szabó Magda Tündér Lalája. Ebben érdekes technikai gondokkal kellett megküzdenünk: a mese a valóságban is és a tündérek világában is játszódik, és ez a két világ találkozik egymással. Ennek a találkozásnak a megvalósításában segít a különleges új háttéranyag, amely csak a mögüle érkező fényt engedi át.

— A nagyobbaknak mit tartogatnak?

— *Gozzi Szarvaskirályát Heltay Jenő átírásában már bemutatta színházunk két évtizede. Most újra műsorra tűzzük ezt a szép, megrendítően tanulságos históriát, maszkos játék formájában, ami azt jelenti, hogy élő színészek személyesítik meg a szereplőket, fejre tett vagy fejre ültetett maszkkal takarva.*

Felnőtt nézőkre is számítottunk, amikor elhatároztuk a Kalevala bábszínpadi feldolgozását. Tavasszal lesz a bemutató. Ez az előadás folytatója az Odüsszeusz, a tengerek vándorával másfél éve elkezdett vállalkozásnak. Minden két évben be akarunk mutatni egyet az emberiség nagy mítoszaiból, eredetmeséiből, legendáiból, saját eszközeinkkel megelevenítve. Azért van erre szükség, mert ezek nélkül nemcsak az emberiség kultúrtörténetét, hanem még a mai tudatunkat, gondolkodásunkat sem lehet megérteni.

— Van-e még valami a bábszínház tarsolyában?

— *A Három kismalac megszakítás nélkül szerepelt nálunk 1959 óta. Úgy gondoltuk, már mindenki unja ezt a mesét, hát levettük a műsorról. Kiderült, hogy tévedtünk: egyre több szülő kérte, hogy térjenek vissza a kismalacok. Így most új bemutató készült, immár a negyedik változat.*

A szezon végére is tervezünk még valamit: a népek meséi sorozat következő darabjaként román népmeséket dolgozunk fel, és állítunk bábszínpadra három történetet.

Nádasi Tibor

APISZ

PAJTÁS

POSZTER-JÁTÉK

MÉG EGYSZER!

Nagy örömünkre máris kiderült, hogy rengetegen akartok velünk játszani. Pedig még messze vagyunk attól, hogy érkezni kezdenének a kis képekkel teleragasztott lapok, hiszen hosszú még az idő a tanév és játékunk végéig. Hogy akkor honnan szereztünk máris tudomást nagy játékkedvetekről?

Éppen ez csöppent ürmöt örömünkbe: abból a sok levélből, amelyben azt panaszoljátok, hogy nem tudtatok hozzájutni olyan nyomtatványhoz, amire – a játékszabályok szerint – a képeket kellene ragasztanotok. A helyzet az, hogy a nyomtatvány elfogyott, ezért arra kérünk mindenkit, ne írjon emiatt a szerkesztőségnek. Mi sem tudunk küldeni.

De aki akar, játsszék mégis velünk! Vegyen elő rajzlapot vagy más hasonló méretű keménypapírt. Ha kedve tartja, rajzolja meg a minta szerint, ám ez sem fontos. A lényeg az, hogy ragassza rá sorrendben a lapunkban megjelenő kis képeket, és ha vége a játéknak, küldje el szerkesztőségünkbe. A neved és a lakcímed viszont ne felejtsd el odaírni a jobb alsó sarokba! Különben hogyan kaphatnád meg a jutalmat, és hogyan értesíthetnénk, ha szerencsével járnál a sorsoláson?

Tehát, aki még nem kezdte el, annak kezdődjék most a játék!

JÖHET EGY JÓ KÖNYV; HA A LECKE KÉSZ!

..... pld. Peter Brock: VÁLASZTÉKOS OSZKÁR 23,— Ft
..... pld. BÚJJ, BÚJJ ZÖLD ÁG... Népi gyermekjátékok 40,— Ft
..... pld. Czifferszky István: ÖRDÖGGYŰRŰ Vadászelbeszélések 23,— Ft
..... pld. Czifferszky István: A SETE BÁRÁNY ÉS A KUVASZ Történetek kutyákról 28,— Ft
..... pld. Dávid Antal: A TANÚ 24,50 Ft
..... pld. Földes Péter: HA AZ ŐSI KRÓNIKÁK IGAZAT MONDANAK 29,— Ft
..... pld. A HEGYI SZELLEM Cseh, szlovák, lengyel, német osztrák mesék 60,— Ft
..... pld. Peter Härtling: MAMIKA 16,— Ft
..... pld. Eliska Jelinkova: HOGYAN UTAZTUNK, HOGYAN UTAZUNK 36,— Ft
..... pld. Kádár Péter: TEKERGŐ HABAKUK 25,— Ft
..... pld. Kiss Dénes: EB VAGY KUTYA 19,— Ft
..... pld. Kósa László: MEGJÁRTAM A HADAK ÚTJÁT. A magyar nép történeti emlékezete 38,— Ft
..... pld. Lantos Ferenc: ROKONVILÁGOK — Természetről és művészetről gyerekeknek 33,— Ft
..... pld. Boy Lornsen: MIT ÜZEN ABAKUSZ? 29,— Ft
..... pld. Mödlinger Pál, GÓLYA, GÓLYA HAZASZÁLLJ! 48,— Ft
..... pld. Móra Ferenc: AZ EMBER FEJE NEM FÜGE 40,— Ft
..... pld. Nyerges Béla: HORGÁSZATRÓL GYEREKEKNEK 56,— Ft
..... pld. Tadeusz Pszczolowski: VARÁZSSZEM 18,— Ft
..... pld. Rónaszegi Miklós: INDIÁN HALÁL 23,— Ft
..... pld. Rónaszegi Miklós: AZ INDIÁN HERCEGNŐ 24,— Ft
..... pld. Rónaszegi Miklós: A GENOVAI FOGOLY 20,— Ft
..... pld. Ludvik Soucek: TÁMAD A KOPORSÓ 38,— Ft
..... pld. Sterbetz István: ŐSZI VIZEKEN 38,— Ft
..... pld. Tordon Ákos: A RÉZORRÚ TÜNDÉR 46,— Ft

A felsorolt kötetek egyenként is megrendelhetők, a kitöltött, kivágott és címünkre borítékban beküldött hirdetés alapján.
Postán utánvéttel szállítunk, a portóköltséget felszámítjuk.
Tekintettel a korlátozott példányszámra a rendeléseket beérkezésük sorrendjében teljesítjük.
Címünk: Állami Könyvterjesztő Vállalat
MÓRICZ ZSIGMOND KÖNYVESBOLT
Budapest V., Deák Ferenc u. 15. 1052
Telefon: 172-020

A megrendelő neve: ... ...

Lakcíme (irányítószámmal): ... ...

... ...
aláírása

FIALALOK, TANULJATOK TOVÁBB!

Érdekes, változatos szakmákat ajánlunk az általános iskolát végzettek figyelmébe. A Chinoin közössége kiváló szakmunkásokat nevelt, ez a biztosítéka gyárunk jó hírnevének itthon és külföldön egyaránt.

Vegyianyaggyártó (gyógyszergyártó), vas- és fémszerkezeti lakatos, géplakatos, hegesztő, villamoshálózat-szerelő, esztergályos, csőhálózat-szerelő szakmunkástanulónak fiúk jelentkezhetnek.

Lányokat vegyianyaggyártó (gyógyszergyártó) tanulónak veszünk fel. A vegyianyaggyártó (gyógyszergyártó) tanulókat korszerű tanlaboratóriumban, gyógyszeripari tanműhelyben képezzük.

Vállalati ösztöndíjat adunk.

Érdeklődni lehet:
CHINOIN GYÓGYSZERGYÁR
oktatási osztály
Budapest IV., Tó u. 1–5.
Telefon: 690-900/531-es mellék

és CHINOIN NAGYTÉTÉNYI GYÁREGYSÉG
személyzeti osztály

Budapest XXII., (Nagytétény) Bányalég u. 2.

Írásbeli jelentkezés: Budapest, Pf. 49. – 1780

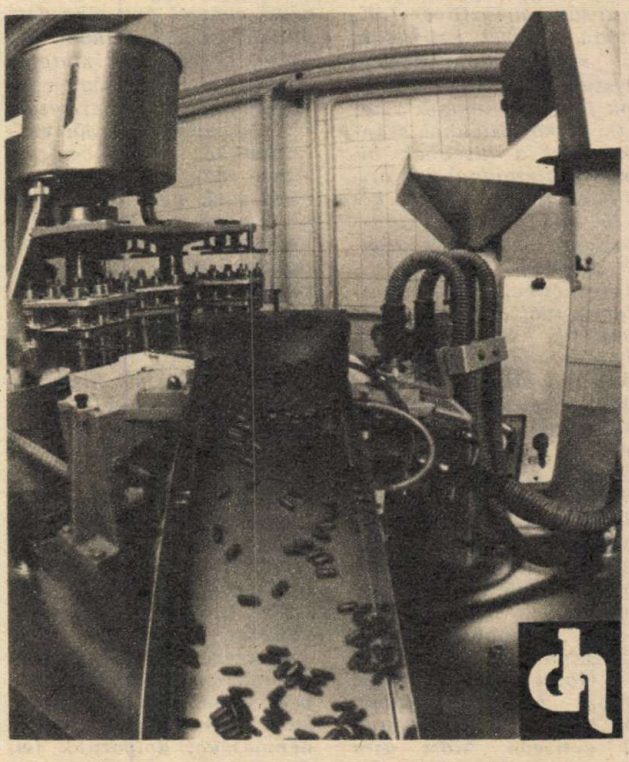

PÁLYAVÁLASZTÓ FIATALOK, FIGYELEM!

Kőműves, ács-állványozó, bádogos-tetőfedő, villanyszerelő, vas- és fémszerkezeti lakatos, vízvezeték- és készülékszerelő, központi fűtés-, csőhálózatszerelő, épületasztalos, padlóburkoló, hidegburkoló, szobafestő-mázoló szakmunkástanulónak jelentkezhetnek azok a fiatalok, akik a 14—17. életévüket 1984-ben betöltik és az általános iskolát elvégezték, illetve akik jelenleg a 8. osztály tanulói.
Vidékieknek a tanulmányi időre térítésmentesen tanulóotthont, kollégiumot, napi 3 Ft-ért teljes ellátást; tanulmányaikhoz szakképzett nevelőtanári felügyeletet és segítséget biztosítunk.
Továbbá rendszeresen hazautazási kedvezményt, munkaruhát, ösztöndíjat, egyes szakmákban ösztöndíj-kiegészítést, valamint kőműves, ács-állványozó szakmunkástanulóknak 500 Ft, a többi szakmában 250 Ft társadalmi ösztöndíjat biztosítunk, amit szerződésben rögzítünk.
Különböző sportolási és kulturális lehetőséggel várjuk a jelentkező fiatalokat.
Személyes és levélbeli érdeklődésre részletesen válaszolunk.

Pontos címünk:

FŐV. 3. sz. ÉPÍTŐIPARI VÁLLALAT

szakoktatási csoport
Budapest XIII., Lehel út 10/a.
Telefon: 494-300/121-es mellék.

A LEGMEGFELELŐBB ÉLETPÁLYA!

A pályaválasztásnak rendkívül fontos tényezője a különböző szakmákról, foglalkozásokról szerzett közvetlen tapasztalat. Az elképzeléseket ajánlatos egyeztetni a valósággal, kutatni kell, hogy az egyéniségnek melyik a legmegfelelőbb szakma. A Budapesti Közlekedési Vállalat szívesen segít a szakmaválasztásban bizonytalan fiataloknak. Jöjjenek el üzemlátogatásra, itt több tucat szakma megismerésére van mód. Autóbusszal hozzuk el azokat az általános iskolás csoportokat, akik igényüket előzetesen a 690-228-as telefonszámon bejelentik.
Szaktanácsadással is segíti a BKV a pályaválasztókat. A következő szakmákra várjuk a fiatalok jelentkezését: vasúti járműszerelő, közúti villamosjármű-szerelő, anyagmozgatógép szerelő, villamoshálózat-szerelő, villamosgép-szerelő, esztergályos, erősáramú berendezésszerelő, épületvillamossági szerelő, géplakatos, kőműves.
Ezekre a szakmákra vidéki fiatalok is jelentkezhetnek. Az autószerelő, karosszérialakatos, elektroműszerész, fényező-mázoló és szobafestő szakmákra csak kollégiumi elhelyezést nem igénylő fiatalok jelentkezhetnek.
A BKV már a tanév kezdetekor ingyenes utazási igazolványt ad tanulóinak, ezenkívül vállalati ösztöndíjat (havonta 300—1000 Ft), napi 3-Ft-ért ebédet biztosít. Nyereségrészesedést is fizetünk.
Ha a felsorolt szakmák közül valamelyik megfelel, nemcsak személyesen, levél útján is lehet jelentkezni. Ebben az esetben az alábbi adatlapot pontosan kitöltve a következő címre kell elküldeni:
BKV oktatási központ, Budapest IV., Széchenyi tér 5. — 1045

SZAKMUNKÁSKÉPZÉS
BKV

Név: ... ...

Szül. hely, év, hó, nap: ... ...

Anyja leánykori neve: ... ...

Lakcím (ir. szám): ... ...

Választott szakma: ... ...

Másodsorban: ... ...

... ...

szülő aláírása

Megszállottként lengeti zászlaját kiabál, túlhevülten buzdítja kedvenceit és sokszor modortalan is. De nélküle nincs mérkőzés.

Mert ő a szurkoló

A mérkőzés a metróban kezdődik. Kolompok csörömpölnek, üvöltenek a dudák, elvetélt költőtehetségek rigmusai harsognak. Valaki megpróbálja a zöld-fehér sálat kidugni a metró apró kis ablakán. A Felszabadulás téren még meg lehetett szólalni de most, hogy beszáguldottunk a kilencedik kerületbe, s robogunk az Üllői úti stadion felé, a szurkolótábor semmilyen ellenkezést nem fogad el.

Ez az életem

Fényárban úszik a stadion. A lelátó tömve, a kapu fölötti szektorban zöld-fehér zászlókat lobogtat a szél. Lent, a gyepen vakítóan fénylenek a fehér vonalak. Két világ határvonalai ezek: túl verejtékben úszó küzdelem, innen dühödt viharok, mámoros pillanatok, vágyak, álmok születnek majd. Ahogy megjelennek a csapatok, a közönség rákapcsol. Felhangzanak újra a rigmusok, üvölt a kórus.

Gulyás Attila nem kiabál, némán lobogtatja a zöld-fehér zászlót. Varrógépük nincs, a szomszédasszonyt kérte meg, hogy fércelje már össze a két anyagot, ha van egy kis ideje. Tizenhét éves, öt esztendeje már, hogy kijár a Ferencváros mérkőzéseire. Sokszor vidékre is elkíséri a csapatot.

— Apámtól örököltem a foci szeretetét — meséli. — Ő kocsikísérő, soha nem is volt más szenvedélye. Én épületburkoló vagyok, Csepelen dolgozom. Azt mondják, teljesen az apámra ütöttem. Mert a fociszeretet közös bennünk. Napközben lehajtom a magam nyolc óráját, az épületburkolásból elég is ennyi egyszerre. Focizni, azt tudnék, akár huszonnégy órát egy nap! Próbálkoztam is vele, jártam az ESMTK, meg a BKV Előre edzéseire, de nem volt kitartásom. Pedig a focival lehet az ember valaki! A játékosokat tisztelik, szeretik, sokat szidják őket, ez is igaz. De mégis, tudnak valamit, amit az ember nem tud. Sokszor fölveszem a Fradipólómat otthon, a srácok között és amikor becselezem magam a kiskapu elé, úgy érzem, mintha harmincezer ember előtt kerültem volna helyzetbe. Gyakran álmodom, hogy játszom a Fradiban... De ez csak álom. Nekem marad tehát a kilencven perc a lelátón, otthonra meg a füzetek. Mert kivágok minden képet, tudósítást, gyakran újraolvasok négy évvel ezelőtti meccseket is...

Én is benne vagyok

Z. J. megkér: válasszak vagy a nevét írom le, vagy a testsúlyát. Választok: pontosan kilencven kiló. Százhetven centiméter magas, ágaskodni próbál, hogy kilásson az előtte állók között. Szakközépiskolába jár, feszül rajta a farmering és a nadrág. Hosszú haját zöld-fehér pánttal köti le, akár az indiánok.

— Siessünk a beszélgetéssel — sürget. — Mindjárt ennem kell még egy kolbászt. Ha ideges vagyok, azonnal korogni kezd a gyomrom.

Be-beüvölt a pályára, vékony hangja túlsivítja az éles füttykoncertet.

— Maradjunk abban — folytatja —, hogy bunyóról, balhéról nem beszélek. Volt már benne részem, adtam is, kaptam is, ez a focival jár. Minden szurkolótábornak megvannak a

maga vagányai. Persze, nem állhatunk a lelátón, mintha sakkot néznénk. Néha leszalad a köd az embernél. Üvölteni kell, hogy menjen a csatársor, dolgozzanak a középpályások, hogy olyan legyen a védelem, mint a kőszikla. Egy csapat elképzelhetetlen szurkolók nélkül. Egy pillanat, nem nézőt mondok, hanem szurkolót! A néző csak ténfereg, örül a gólnak, még akkor is, ha az ellenfél rúgta. Nincs benne érzés! Azzal a csapattal együtt kell lélegezni és ha a csatár a hálóba talál, akkor úgy érzi az ember, hogy abban része van neki is. Aztán jön a következő forduló, s az igazi szurkoló, még vidékre is elutazik, megy segíteni. Különben nehéz dolog ez a foci. Eljárok az edzésekre, megnézem, mit csinálnak a fiúk. Én nem tudnám vállalni. Az a sok futás...

Létra a nagyfalon

M. István eléggé sokáig kergette a labdát egy kis csapatban, nem is rosszul. De nem volt szerencséje. Nem figyelt föl rá senki, nem is egyengették az útját az edzői, ő meg csak játszott, egy szép napon pedig abbahagyta.

Magyaráz, miközben a tekintetét állandóan a pályán tartja:

— Tizenhét éves vagyok, és már tudom, hogy belőlem sohasem lesz játékos. Nagyapáméknál nevelkedtem, ő nagyon szerette a focit. Még öreg fejjel is bemutatott néhány figurát, cselezett, dekázgatott, hamar rám ragadt tehát egykét dolog. Kőműves vagyok és szeretem ezt a munkát. Fölrakni egy falat, ez olyan, legalábbis nekem, mintha én adtam volna be a gól előtti labdát. Moziba, diszkóba járok, sokat olvasok. Aztán csak fölébred bennem valami nosztalgiaféle, kijövök a meccsre. Bekiabálok néha én is, de amikor megy a támadás, olyankor nem tudnék megszólalni. Csak nézem, nézem, hogy gurul lábról lábra a labda, hogy sikerül egy csel, esetleg egy tért ölelő átadás, ilyenkor arra gondolok, vajon én hogy csináltam volna, és egyáltalán, meg tudtam volna-e oldani a helyzetet. Körülöttem zúg a tömeg, mondanak ezt is, azt is, dehát én nem tudok bekapcsolódni. Én játszom...

Sinkovics Ferenc

Fotó: Záhonyi Iván

Nincs időm...

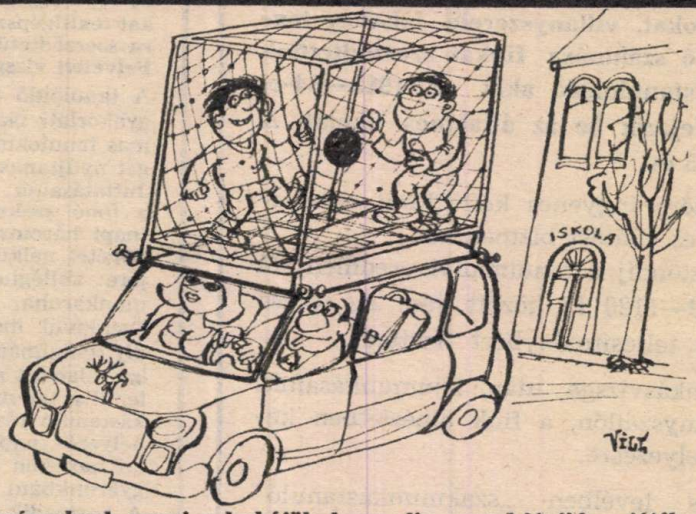

Szegényeknek annyi a leckéjük, hogy alig marad idejük a játékra

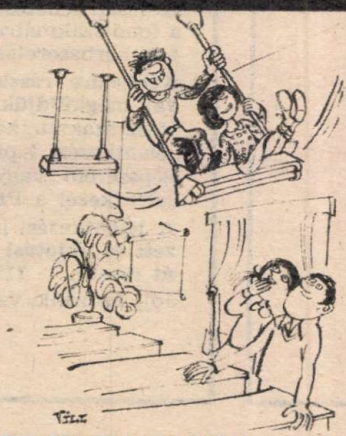

Legalább tanulás közben tudunk tornászni! Arra nincs időnk

A legkedvesebb sportom a hegymászás. De nincs időm...

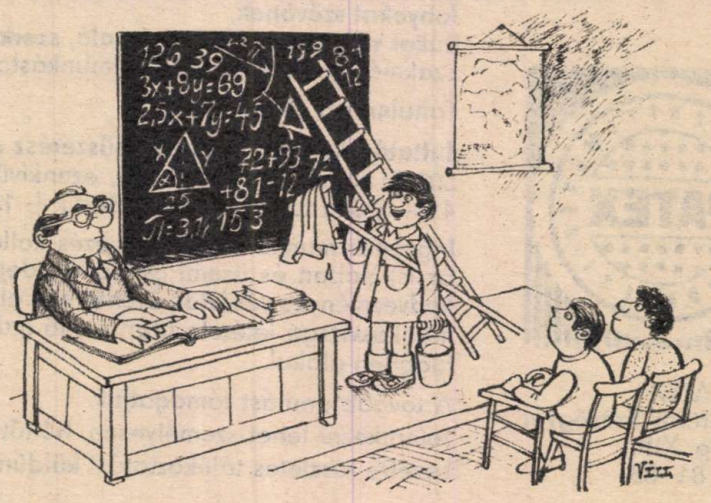

Nincs időm a tanulásra. Ha nem tetszik feleltetni, lemosom a táblát

GYERE HOZZÁNK!

Ötnapos munkahéttel dolgozó gyárunkba jó kereseti lehetőséget nyújtó fonó-szövő szakmára lányokat, villanyszerelő, lakatos, textilgépszerelő szakmára fiúkat szerződtetünk szakmunkástanulónak, akik az 1983—84-es tanévben fejezik be az általános iskolát. A tanulóidő: 3 év.

A tanulóidőre ingyenes kollégiumi elhelyezést és teljes ellátást biztosítunk.
A havi ösztöndíj a tanulmányi eredménytől függően 900—1120 Ft között van. Az utolsó évben már teljesítménybért fizetünk.

A szakmunkásvizsga után ifjúmunkásaink: lányok leányszállón, a fiúk albérletben kerülnek elhelyezésre.

Jelentkezés levélben „szakmunkástanuló" hivatkozással történik.

Pamuttextilművek Budai Gyára
személyzeti osztály
Budapest XI. ker., Hauszman A. u. 20.
Levélcím: Budapest, Pf. 43. — 1502

A LŐRINCI FONÓ

vár benneteket nyolcadik osztályos és általános iskolát végzett lányok és fiúk!
Az 1983—1984-es tanévre a következő szakmákra iskolázunk be általános iskolát végzett, egészséges 14—15 éves lányokat és fiúkat. Lányokat fonó, fiúkat textilgépszerelő, villanyszerelő, lakatos szakmákra szerződtetünk szakmunkástanulónak.
Felvételi vizsga nincs. A tanulóidő 3 év.

A tanulóidő alatt jól képzett nevelők, tanárok és gyakorlati oktatók a szakmát megszerető, szorgalmas tanulóknak a sikeres vizsga letételéhez segítséget nyújtanak.
Juttatásaink:
a fonó szakmunkástanulók részére: teljes ellátás (napi háromszori étkezés) napi 5 forint térítésért. Kivétel nélkül ingyenes a három tanév teljes idejére: kollégiumi elhelyezés, tankönyvek, tanszerek, munkaruha.
Ezenkívül megilleti a tanulót tanulmányi ösztöndíj (tanulmányi eredménytől függően) **350—750 Ft-ig**, valamint szociális ösztöndíj, havi **500 Ft**, függetlenül a tanulmányi eredménytől. A többi szakmunkástanuló részére: ösztöndíj **500 Ft**, kollégiumi elhelyezés, napi 3 Ft-ért biztosítunk ebédet (az iskolai napokon az iskolában, üzemi gyakorlat idején gyárunkban).
A harmadik évben a fiúk és lányok részére jó tanulmányi eredmény elérése esetén **90%-os teljesítmény térítést fizetünk!**
Kereseti lehetőség a szakmunkásvizsga letétele után a fonó szakmában **3200—5500 Ft-ig**, a többi szakmában bérbesorolási kategóriától függően alakul.

Kérésedre részletes tájékoztatónkat postafordultával megküldjük. Ha úgy határozol, hogy hozzánk jössz szakmunkástanulónak, akkor a továbbtanulási jelentkezési lapra kérjük írd rá, hogy fonó, textilgépszerelő vagy villanyszerelő, lakatos szakmára jelentkezel a PFV Lőrinci Gyárba.

A jelentkezési lapot a **PFV Lőrinci Gyár, személyzeti és oktatási osztálya, Budapest XVIII. Gyömrői út 85—91. — 1183** címre kell küldeni.
Jöjj hozzánk, várjuk a jelentkezésedet!

FIGYELEM!

Az 1984–85-ös tanévre a 14. életévet betöltött és 8. osztályt végzett
lányokat szövőnek,
fiúkat villanyszerelő, forgácsoló, szerkezeti lakatos, textilipari gépszerelő
szakmára beiskolázunk szakmunkástanulónak.

Tanulmányi idő: 3 év.

Juttatások: villanyszerelő, műszerész szakmában 250 Ft, a többi szakmában 500 Ft társadalmi ösztöndíj, ezenkívül a tanulmányi eredménytől függően 410–620 Ft tanulmányi ösztöndíj + 130 Ft jövedelempótlék.

Ingyenes munkaruha, elhelyezés kollégiumban. Ebédet 3 Ft-ért biztosítunk az iskolában és üzemi gyakorlat idejére a gyárban. A vállalat termékeiből kedvezményes vásárlás évente egy alkalommal. Kereseti lehetőség: a szakmunkásvizsga letétele után szövő munkakörben bérbesorolási kategóriától függően alakul.

A továbbtanulást támogatjuk.

Jelentkezni lehet személyesen, hétfőtől csütörtökig, 8–15 óráig.

Levélre részletes tájékoztatást küldünk.

Cím: PATEX
Angyalföldi Szövőgyár
1135 Bp. XIII.,
Fáy u. 81–83.

TÖPRENGŐ

A rejtvények megfejtését lehetőleg postai levelezőlapon küldd be. Ha csak kettőt tudsz megfejteni — és azok jók —, már részt vehetsz a heti jutalomsorsoláson. Beküldési határidő: október 24. Címünk: Budapest, Jászai Mari tér 5. — 1397. **A borítékra vagy levelezőlapra írd rá: „TÖPRENGŐ".**

A 21. SZÁM MEGFEJTÉSEI. ÁGTÓL A TÜIG: gyujtóványfű — LÉGI RIADALOM: sárkányeregetés. — DIRIB-DARAB FÉNYKÉP: fóka. — SZÍNESEK: A—4, B—1, C—2, D—3. — DARÁZSMESTER: fazekas darázs a neve. — HÁZINYÚL: csincsilla, belga. — HARCIASAK: sarlósfürkész (a sarló soha nem volt harci fegyver). — MŰZÓ VENDÉGE: 2-es.

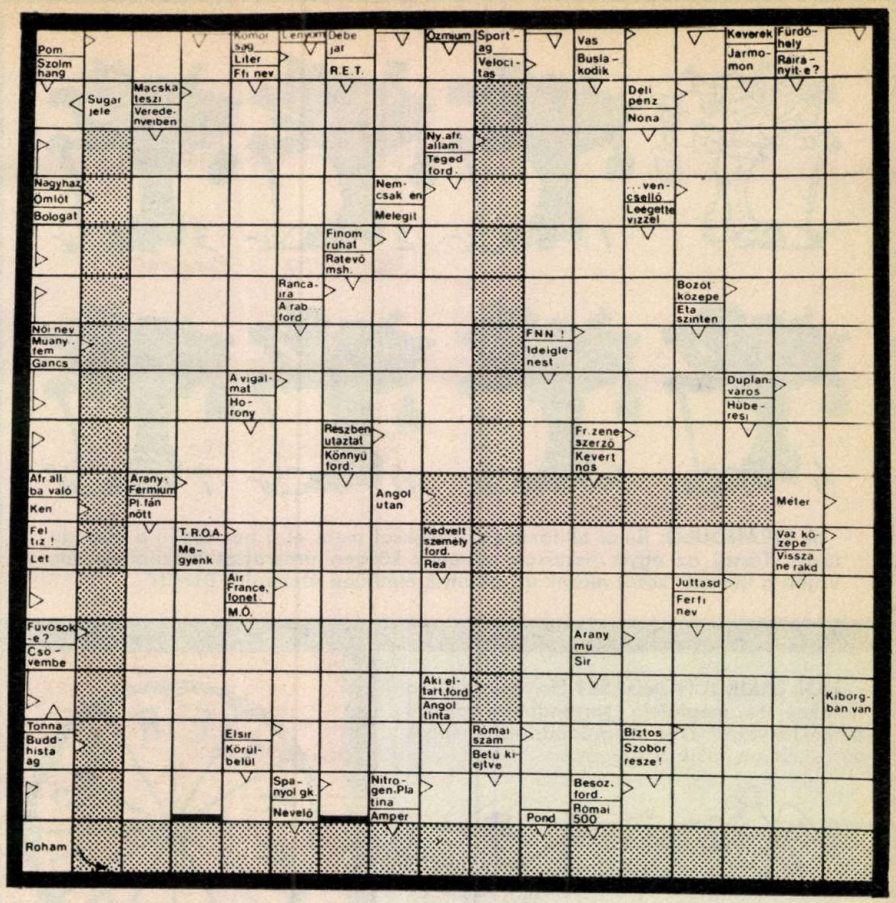

MI A NÉGY JÁTÉK?

Már négy év is eltelt azóta, hogy a Képzőművészeti Kiadó forgalomba hozta a művészeti játékokat a gyerekek nagy örömére. E játékcsaládban a művészeti- és mese-összerakó játékok mellett megtalálhatók a kivágós játékok is.

Rejtvényünkben még négyféle játék nevét rejtettük el. Akik a négy játék nevét képeslapon beküldik a Képesbolt címére (Budapest, Pf. 73. — 1581), **20 darab Memória játékot sorsolunk ki nyilvánosan a Duna Galériában megrendezendő Pajtás napon 1983. október 28-án, délelőtt 10 órakor.**

Beküldési határidő: 1983. okt. 21.

NYERTESEK. A rejtvény megfejtéséért jutalmat kapnak:

Bóth Ferenc, Bp. XVII.; Fejes Tünde, Bp. XIII.; Várnagy Edina, Bp. XXII.; Béres Szilvia, Sajószentpéter; Borsodi Anna, Osli; Burka Nikolett, Cegléd; Filkor Lajos, Nagylóc; Jánvári Ilona, Baktalórántháza; Juhász Emese, Szentgotthárd; Lőrincz Judit, Tiszakóród; Mayer Kinga, Győr; Mészáros Krisztina, Tápiószecső; Papp Judit, Onga; Simon Margit, Beregsurány, Szalontai István, Hajdúszoboszló; Szatmári Anikó, Köröstarcsa; Takács Tünde, Tiszatenyő; Vámos Ottília, Mosonmagyaróvár; Verpecz Jozefina, Miskolc; Zsirmon Barbara, Komló.

Poszter-játék

Az ÁPISZ és a Pajtás közös pályázata. Az ÁPISZ boltjaiban árusított füzetcsomagokban egy űrlapot helyeztünk el. Erre kell felragasztani hétről-hétre a Pajtásban mindig ezen a helyen, ezzel a címmel megjelenő fotót. Aki valamennyit kivágja és felragasztja, majd elküldi szerkesztőségünkbe a tanév végén, az 1984 júniusában részt vehet játékunk nyilvános vetélkedőjén, találkozhat kedvenceivel és értékes ajándékokat nyerhet. Érdemes velünk játszani!

SAKK

Idei második feladványunk is két (2) lépéses.

Megfejtésül beküldeni csak a kulcslépést kell, vagyis fehérnek azon kezdőlépését, amely után bárhogyan is válaszol fekete, a második lépésben mindenképpen mattot kap.

A szorgalmas fejtők a szokásos havi nyereményeken felül külön díjazásban is részesülhetnek. Azok számára, akik az iskolaév során közölt sakkfeladványoknak legalább a felét helyesen fejtik meg, a Budapesti Sakkszövetség könyvdíjakat ajánlott fel. Ezek 1984 júniusában kerülnek kisorsolásra.

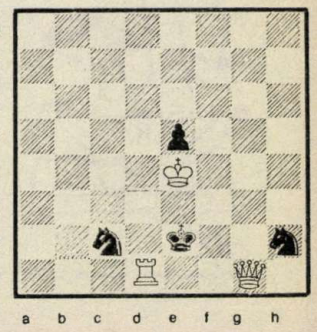

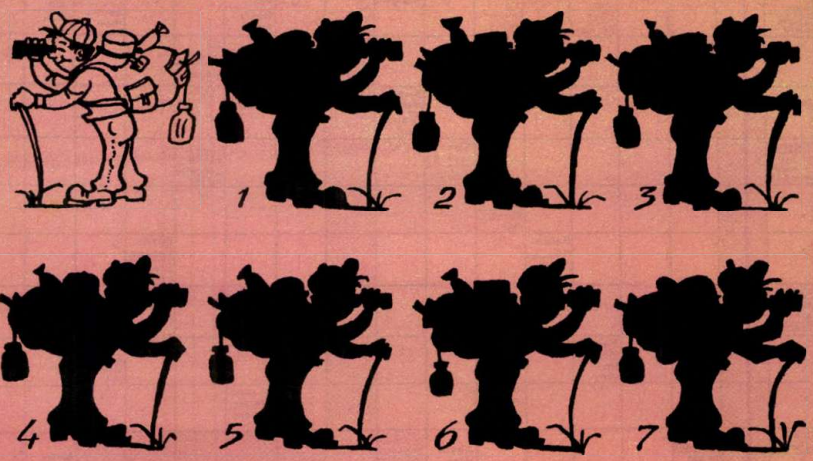

A KIRÁNDULÓ. Berci telitömött hátizsákkal ment el a hét végén a kirándulásra. Társai az egyik tisztáson, pihenés közben árnyrajzot készítettek róla. Vajon a hét rajz közül melyik az, amelyik élethűen ábrázolja Bercit?

HOL LAKIK A HORGÁSZ? Ha „kifogod" a halakat és megfelelő sorrendben egymás mellé helyezed őket, megtudod, hogy melyik városunkban lakik a horgász.

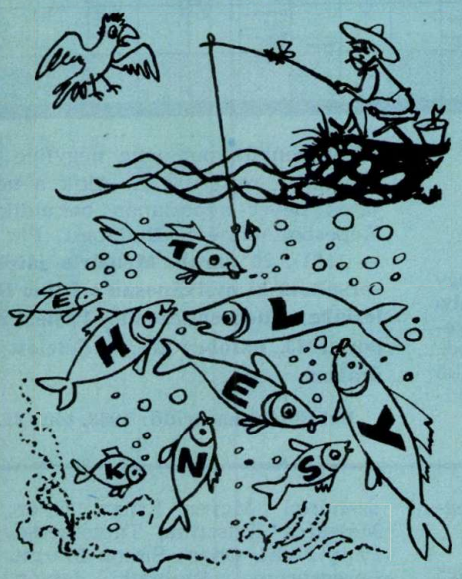

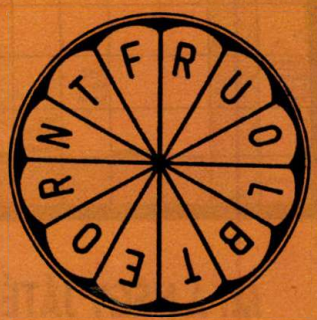

A FELTALÁLÓ. Ha az ábra betűit helyes sorrendben rakod egymás mellé, egy 1765—1815 között élt feltaláló nevét kapod megfejtésül. Ki ő?

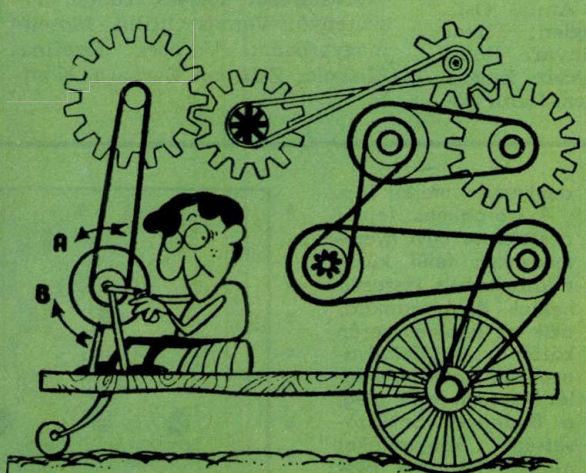

INDULÁS! Vajon milyen irányba kell elfordítani a kormánykereket, hogy a furcsa szerkentyű előre induljon el?

TÚRISTÁK. A nyáron sokan jártak külföldön. Ki itt, ki ott. Ezek a képek is bizonyítják ezt. Vajon meg tudod-e mondani, hogy melyik kép hol készült?

A szelence titka

Szöveg: Bedő István
Rajz: Endrődi István

7

FOLYTATJUK

Most ketten vannak. De számuk napról napra változik, hiszen aki megingás nélkül átmegy a függőhídon, az már kapitánynak számít. Azt a többiek szívükbe fogadják, követik.

Úgy, mint Tóth Palit és Németh Lacit, akik a szarvasagancsokat is megmászták, s bátran állták a cölöpbástya ellen indított csatát.

Kecskeméten a Széchenyi lakótelepen néhány művész olyan fajátékokat tervezett, amelyek csalogatják, ügyességpróbára késztetik az embert. Itt minden percben mindenki megméretik. Itt csak az lehet kapitány, aki bátor és leleményes.

Fotó: Wagner Margit

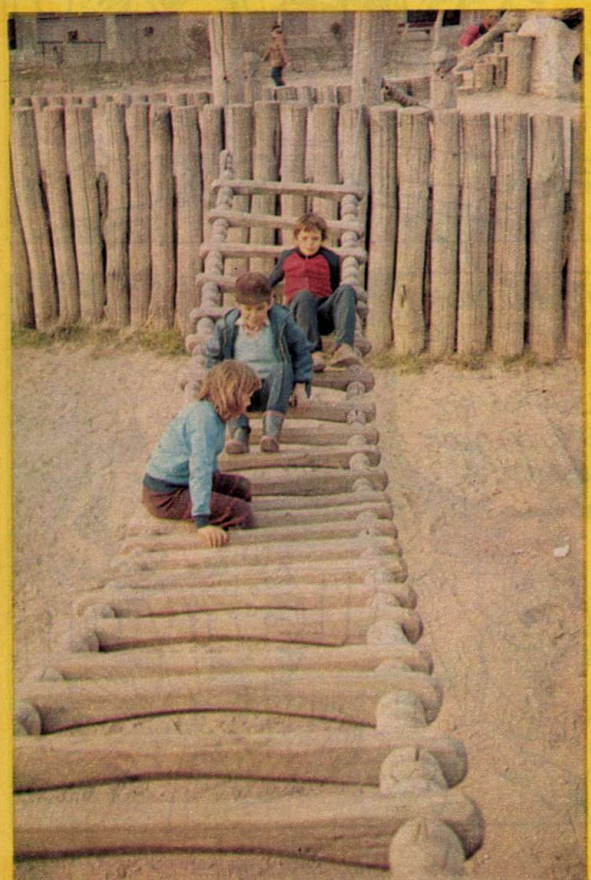

AZ AGANCSVÁR KAPITÁNYAI...

83/27
XXXVIII. ÉVF. • 1983. OKTÓBER 20. • ÁRA: 4 Ft
PAJTÁS

A TÜRELEM HALAT TEREM

(Cikkünk a 16–18. oldalon)

FOTÓ: SZALAY BÉLA

KÖVETKEZŐ SZÁMUNK TARTALMÁBÓL:

Kultúrális kis hírekkel, érdekességekkel újból jelentkezik a Mozaik! A Vigadó Galéria bábukiállításáról is szólunk . . .

Kedves ismerős: Szerencsi Éva. Életéről, szerepeiről, álmairól, terveiről beszél

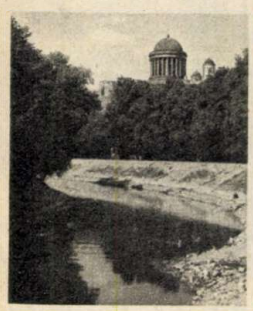

Mindig ilyen béke honolt Esztergom várában? Izgalmas történet a múltból, képek a jelenből

margó

FÁK, NAGYAPÁK

A történetet, akár ki is találhattam volna.

De hát az élet olyan, hogy éppen a legnagyobb történeteket nem bízza ránk: ott teremtődnek meg a szemünk előtt. A dolog egy kis bakonyi faluban esett meg, akkor már jóideje bóklásztam a hegyekkel övezett kis településen. Ráértem, hát megszólítottam az arra járó fiút. Jutott neki is ideje rám, beszélgetni kezdtünk. A végén, csak úgy megszokásból, megkérdeztem: van-e valami érdekessége a falujának. Lakik-e híres ember ezen az isten háta mögötti településen?

A fiú büszkén kihúzta magát, s mint a titkot, úgy mesélte el, hogy a falu legnagyobb érdekessége az a fa, ami épp a házuk előtt áll. Merthogy régente híres betyárok szoktak volt megpihenni alatta. A leghíresebb ember meg az ő nagyapja, merthogy az öreget mindenki ismeri, mi több: tiszteli a faluban. Elsőre meghökkentem, később — újra meg újra visszapörgetve a bakonyi diák szavait — arra gondoltam: ennél szebb dolgot még keveset hallottam egy faluról az életemben.

És aztán arra is gondoltam, hogy voltaképpen itt kezdődik az igazi kötődés egy faluhoz, egy városhoz, hogy találunk benne valami olyan fölfedezni valót, ami a miénk, s aminek örömét boldogan osztjuk meg másokkal. Ez a fiú járt az eszemben akkor is, amikor először az útikönyvre gondoltam. Arra, amit nem komoly felnőttek, könyvtárnyi tudással a hátuk mögött írnak meg, hanem amelyet gyerekek írnak — gyerekekhez szólóan.

Néha persze, elfog a kétség: meg tud-e írni néhány gyerek egy könyvet? Aztán el is hessegetem magamtól a bizonytalanságot és erősen hiszem: a Gyere velem! . . . című kötetet csakis gyerekek írhatják meg — gyerekeknek.

Nem mintha vitatnám, hogy sok évvel és iskolával a háta mögött egy idősebb ember ne lenne bölcsebb; s nem mintha kétségem lenne afelől, hogy jó dolog, ha írni tudó emberek a gyerekekhez szólnak. Mégis tudom, hogy a mi könyvünk más lesz. Nem jobb (persze: nem is rosszabb!), de más. Azért, mert a gyerekszem egyszerűen mást lát meg, a gyerekész mást fog föl, s mert a gyerek másként tud elmondani a másik gyereknek dolgokat.

A gyerekek megértik azt, hogy fontos lehet egy fa, ami a házunk előtt áll, és hogy érdemes megismerni azokat a nagyapákat, akikre büszkék lehetünk.

Major Árvácska

PAJTÁS

A MAGYAR ÚTTÖRŐK SZÖVETSÉGÉNEK KÖZPONTI LAPJA

Szerkesztőség: Budapest, Jászai Mari tér 5. 1397

Telefon: 321-987
321-988
321-989

Postafiók: Bp. 62. Pf. 508. 1397

Főszerkesztő: SOMOS ÁGNES
Főszerkesztő-helyettes: FÜLEKI JÁNOS
Szerkesztő: BŐCS FERENC, SZIGETI PIROSKA
Művészeti szerkesztő: CZIFFERSZKY BÉLA, FORRAI JÁNOS
Kiadja az Ifjúsági Lapkiadó Vállalat
Felelős kiadó: DR. PETRUS GYÖRGY igazgató

Kiadóhivatal: Budapest, Révay u. 16. 1065 Telefon: 116-660
Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető a hírlapkézbesítő postahivataloknál, a kézbesítőknél és a Posta Központi Hírlap Irodánál (KHI Budapest, József nádor tér 1. 1900) közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással a KHI 215-96 162 pénzforgalmi jelzőszámra.
Előfizetési díj: egész évre 139,50 Ft I. félévre 77,50 Ft II. félévre 62 Ft

83.2576 Athenaeum Nyomda Kozma utcai üzeme, Budapest
Rotációs mélynyomás
Felelős vezető: SZLÁVIK ANDRÁS vezérigazgató

HU ISSN 0030-19583

INDEX: 25 695

A beküldött kéziratokat és rajzokat nem őrizzük meg és nem küldjük vissza.

GYERE VELEM!

...útikönyvet írni!
Vegyél részt te is a Pajtás szerkesztősége és a Gyermek Utazási Iroda közös pályázatán: írd le, környezeted érdekességeiről, rajzold le, készíts fotókat látnivalóiról. Tervezd meg könyvünk emblémáját!
Az általános iskolások (egyének és csapatok) pályamunkáit 1984. április 4-ig várjuk a Normafa Síház címére (1121 Budapest).
Munkátokhoz lapunk minden hónapban segítséget ad.
A legjobb pályamunkákból útikönyvet szerkesztünk, amelynek címe:

GYERE VELEM!...

Az ellenőrző sajátos „dokumentum". Nemcsak igazolja tulajdonosát, hanem beszélhet is róla. Jót is, rosszat is, vagyis az igazat. Nyíltan, kendőzetlenül. Ezért vannak, akiknek egyik legkedvesebb könyvecskéjük, mások a pokolba kívánják. Jóllehet a „szegény" ellenőrző semmiről sem tehet...

BESZÉLJ, ELLENŐRZŐ!

Rendben van, beszélek. Bár kérni is lehetett volna erre. De nem. Mindig csak a pattogó felszólítás: Hozd ki az ellenőrződ! Esetleg: „Kérem az ellenőrződ!"

Születtem Budapesten a Gorkij fasori Derkovits Gyula iskolában az 1983/84-es tanév elején. Nevem Ellenőrző Könyv. Többet erről nem árulok el, mert nem akarom kiszolgáltatni legközelebbi hozzátartozómat. Mármint azt, akié vagyok. Különben is nemcsak a magam, hanem a többiek nevében is beszélek.

Tisztázni kell egy komoly kérdést. Hogyan szólítsam, nevezzem azt, akié vagyok? Gazdámnak? Nem, mert nem vagyok én szolga vagy kiskutya. Barátomnak? Ez tetszene a legjobban, csak hát ez a barátság, bizony sokszor megkérdőjelezhető. A barátok nem szokták egymást összegyűrni vagy a falhoz vágni, ami nem egy társammal megtörtént már. Megvan! Bajtárs, ez a legtalálóbb elnevezés. Társ a bajban is...

Szóval, amikor a bajtársam kitöltötte az adataimat, akkor támadtam életre és kezdtem meg pályafutásomat. Olyan életemet, ami sokszor teljesen önálló. Igen, az, mert X bajtárs vagy Y bajtársnő nem azt mondja, amikor az osztályfőnök dühösen kéri az ellenőrzőjét, hogy „eltüntettem", hanem azt, hogy „eltűnt"... Csak egy önálló lény tud úgy uk-muk-fuk eltűnni. Nem igaz?

Ezeknek a rejtélyes eltűnéseknek egyébként rengeteg útja-módja van. Ahány ház, ahány iskola, annyi szokás. Sőt, iskolán, osztályon belül is többféle — a végzősöktől örökölt vagy vadonatúj — változat. Az Albertfalva úti iskolában például egyik-másik tanár még a padban is kutat a fiúk eltűnt ellenőrző könyvei után. Ottani társaink ezért általában a lányok táskájába vándorolnak, majd óra után vissza jogos tulajdonosaikhoz. Az is mókás, amit a Derkovits iskola nyolcadikosai bevezettek. Ha a tanár valami rosszat akar beírni az ellenőrző könyvbe, akkor az érdekes módon majd' mindig „véletlenül" otthon maradt. (De hát miért ne maradna? Szeret otthon lenni. Még mindig jobb, mintha az aluljárókba járna vagy a MÉH-telepre menne...) Megtörtént már ugyanis, hogy a tanár csak első mérgében akart beírni, s mire másnap vagy harmadnap az ellenőrző előkerült, elfelejtette vagy megbocsátott. De ha a tanár fogja a naplót, hogy ott örökíti meg az utókornak, meg a félévi, év végi értékeléshez véleményét, akkor inkább hirtelen mégis megtalálja az érintett bajtárs az ellenőrzőjét.

Most jut eszembe: tartozom egy magyarázattal. Hogy honnét, miért tudok én ilyen sokat? A hatodik osztályba járok. Itt az a szokás, hogy hétfő reggel összeszednek bennünket, s általában csak pénteken osztanak ki. A hétvégét töltjük családi körben. Meg olyankor is hazamegyünk, ha fontos üzenetet kell átadni. Például, hogy szülői értekezlet lesz vagy valamelyik szülő jöjjön be a tanári fogadóórára. A gyerekek egyébként reggeltől estig az iskolában vannak, s éjszakára a tankönyveiket, füzeteiket sem viszik haza. Nos, mi — ellenőrző könyvek — a tanári asztalon egymás mellé állítva izguljuk végig az órákat. Az is előfordul, hogy szünetekben a fiúk „véletlenül" levernek bennünket a padlóra és akkor ott is körülnézhetünk.

No meg, nemrégiben itt volt kedvenc újságomtól, a Pajtástól egy újságíró, akinek most ezeket a sorokat diktálom, s végighallgathattam, amikor éppen az ellenőrző könyv hallatlan nagy fontosságáról beszélgetett a bajtársakkal. Sok lány és fiú elmondta őszinte véleményét. Az én osztályomból például Bérczi Márta. Azért említettem őt elsőként, mert nagyon helyes lány és elsőtől kitűnő tanuló! Aztán Mády Zsuzsa, Elek Szilvia, Olajos Zoltán és jó barátja, Ősz Feri, Horváth Laci és Steierlen Laci. Beszélt Pápainé Buksa Mária, a hatodikosok osztályfőnöke is. A nyolcadik a-ból Karalyos Piroska, a b-ből Rezneki Henrik és Tóth Péter. S most hallom ettől az íródeákomtól, hogy ő még elment Olajos Zoli szüleihez is. Természetes tehát, hogy viszonylag sokat tudok most már sorstársaim életéről.

Közben legtöbbünket megbecsülnek. Van, akik az év elején sötétzöld műanyag borítót kapnak, mások tarka papírruhát öltenek. A formával, a külsővel nincs baj. A tartalom? Az nagyon vegyes. Bérczi Márta ellenőrzőjébe például még soha nem került dorgáló, intőről vagy rovóról tudósító bejegyzés. De azt is nyugodt lelkiismerettel állíthatom, hogy abszolut rossz gyerek nincs! Most az év elején találkoztam Olajos Zoli tavalyi ellenőrző könyvével. Irult-pirult volna, ha tud, olyan sok rossz hírt kell magával cipelnie. De még ő is tud mutatni piros tintával írt igazgatói elismerést. Annyira tetszett, hogy megjegyeztem: „Folyamatos társadalmi munkájáért igazgatói dicséretben részesítem." Dátum és aláírás.

A bajtársak, vagyis a gyerekek szeretnek is, meg nem is bennünket. Azt hiszem, hogy inkább szeretnek. Akadt olyan, aki képes volt verekedni az ellenőrzője miatt. A 8/b-ben történt tavaly, vagyis ezek szerint a 7/b-ben. Egy fiú és egy lány összeszólalkozott. Nagyon enyhe kifejezés ez, mert majdnem egymás haját tépték. Az ellenőrző könyvet azonban valóban tépték, a lány a fiúét, úgy, hogy kiszakadt a közepe. A fiú erre pofon ütötte a lányt... Állítólag tetszenek egymásnak... Hogy az ellenőrzőnek ehhez semmi köze? Dehogynem. Úgy tudom, hogy eltették emlékbe...

Nem derült ki viszont az, ami a másik osztályban történt. Ott a fiúk

a célba dobást gyakorolták lankadatlan szorgalommal. Ellenőrző könyvekkel a kályhalyukba. Volt, aki beletalált. Szerencsére a tűz nem égett. A győztesek aztán megérdemelt jutalomként kotorászhattak az ellenőrzők után.

Nagyon érdekes a mi életünk. Ott van például a hazatérés. Rendkívül előkelő helyet kapok a táskában, ha jó hírt viszek, s valahol lent a táska alján kell meghúzódnom, ha rosszat. S aztán sok esetben ott is maradhatnék, ha a szülő nem követelne. Ezekről az izgalmas találkozókról egyébként a gyerekek is meséltek. „Az anyukám pénteken, amikor hazaérek, mindjárt elkéri az ellenőrzőmet. Ott állva át is nézi, én meg addig izgulok..." — mondja Steierlen Laci. „Ha az enyém állva nézné, akkor összeesne. Inkább leül..." — vallotta be Elek Szilvia.

Ezen a beszélgetésen szó esett a jövőnkről is. A gyerekek elképzelték, hogy már felnőttek és nekik vannak iskolás gyerekeik. Megmutatnának-e nekik bennünket? — szólt a kérdés. Csuda jó volt hallgatni a válaszokat.

Olajos Zoltán: „Hazudni nem fogok a gyerekeimnek, de azért az ellenőrzőmet nem mutatnám meg. Legyenek rendesek, ne olyanok, mint én..."

Horváth Laci: „Én mindent megmutatok, mindent elmondok nekik. nincs értelme a titkolózásnak. Meg úgyis bíznak majd bennem, mert megértem őket."

Mándy Zsuzsa: „Én sem vagyok követendő példa. De legalább ne olyanok legyenek, mint én, ezért is megmutatnám..."

Azon meg jót nevettünk, amikor Ősz Feri sajnálkozott, hogy a tanároknak nincs ellenőrző könyvük. Különben ha lenne, akkor én Dorogi Irénke nénié szerettem volna lenni. Ha még dolgozna, mert már nyugdíjas. Rezneki Henrikék mesélnek róla. A 8/b. hírhedt osztály — ahogy ők mondták saját magukról. Tavaly 7/b-s korukban is azok voltak. Irénke néni oroszt tanított nekik, és sosem írt intőt az ellenőrzőikbe. Nem tudott, mert az óráin irtó rendesen viselkedtek. És ha lett volna Irénke néninek ellenőrző könyve, akkor az dícsérettel és köszönettel telik meg, s az egész osztály aláírta volna.

Közreadta: Szente Pál

HOLNAP IS SULI...

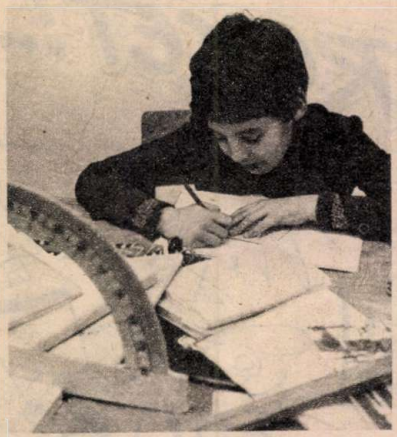

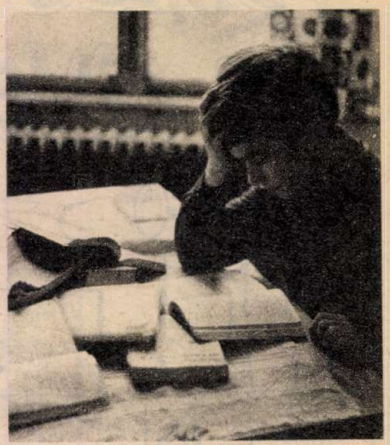

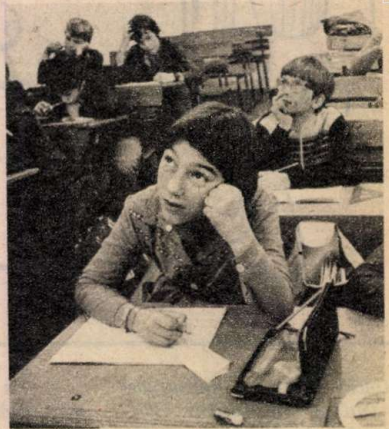

Kint a játszótéren üvöltenek a srácok: gól! Jó lenne köztük lenni, de tanulni kell. A kutyafáját! A kötelesség az kötelesség... Holnap suli, lehet, hogy felelés is... Jaj, de álmos vagyok... Persze érdekes is lehet, tudom én! Csak jönne már a pillanat, amikor úgy belefeledkezem a tanulásba, hogy megszűnik az utca, a tér, a külvilág, s csak ketten maradunk: a könyv és én... Nem megyek le a térre, nem megyek el a moziba, hanem tanulok. Az ördög vigye el!

Blokk Jenő sehogyan sem tudott elmélyülni. Bármennyire is bele akart feledkezni a kézművesség kialakulásának rejtett összefüggéseibe, a körülötte ólálkodó léptek folyton kizökkentették.

— Mit sündörögsz apu, mit sündörögsz? — mordult fel végül. — Valami baj van?

Idősebb Blokk Jenő zavartan nézegette a szőnyeget, pedig az már új korában sem tetszett neki.

— Öö... semmi különös. A Bernáthegyi kér, hogy okvetlenül fáradj be hozzá. Tudod, a főnököm...

— Megőrülök! — bizonygatta a fiú, és dühösen becsukta a könyvet. — Hát nincs nekem elég bajom? Az ember a lelkét teszi ki, neki meg csak a csibészségeken jár az esze.

Idősebb Blokk Jenő dacos lett.

— Tudom jól, hogy a Bernáthegyi pikkel rám. Folyton azt nézi, hol köthet belém.

— És mit ád az ég, mindig talál is rá okot. Na jó. Holnap bemegyek, pedig holnap háncskepesztő tarka güzüt kellett volna gyűjtenem. De bemegyek. Aztán majd beszélgetünk...!

*

Amikor ifjabb Blokk Jenő az irodába lépett, Bernáthegyi kartárs éppen a haját túrta idegesen, pedig jobban is kímélhette volna azt a pár szálat, ami még megmaradt.

— Jöjjön csak, jöjjön drága Blokk úr! Gondolom tudja, miért kértem, hogy fáradjon be.

— Csak sejtem — mondta ifjabb Blokk Jenő kimérten. — Mit csinált már megint ez az égetnivaló?

— Nézze... az ön édesapja tulajdonképpen nem lenne tehetségtelen ember, azonban...

— Hagyjuk a rizsát Bernáthegyi úr. Ne raboljuk egymás drága idejét. Nekem háncskepesztő tarka güzüt kell gyűjtenem, önnek pedig...

— Hát kérem legyen erős. Az ön édesapja rendszeresen elkésik. Mondja, van önöknek ébresztőórájuk?

— Hát persze hogy van. Az órásnál. A következő öt éves tervben az elsők között kapjuk vissza. Erről igazán nem tehet az a rosszcsont. Meg aztán... be kell vallanom, hogy gyakran miattam nem tud aludni. Az ember tévézik, rádiózik, magnózik. Bonyolult korunkban a legapróbb információ is fontos. Így aztán néha későn ébred a lelkem.

— Könny szökik a szemembe. Azonban van itt még más is!

— Ne kíméljen, Bernáthegyi úr. Tisztán akarok látni. A hibák őszinte feltárása az első lépés azok kiküszöböléséhez. Meg ilyenek.

— No persze, persze. Szóval az ön édesapját többször is rajtakaptuk, amint munkaidőben — ahelyett hogy hazánk teljes harapófogó készletének együttes súlyát meghatározó számításokat végezne — titokban a trigonometria alapelemeinek megoldásán töri a fejét, és ilyenkor ördögi fények gyúlnak a szemében.

Ifjabb Blokk Jenő váratlanul ábrándos lett.

— Istenem, micsoda fickó! Egyetlen egyszer kíváncsiságból megkértem, hogy segítsen megoldani néhány feladatot, mert láttam, hogy úgysincs más dolga, mint hogy mosogasson, bevásároljon, takarítson és megjavítsa az elromlott háztartási gépeket. Nem is sejtettem, hogy ennyire a lelkébe markol a téma. Szóval ha úgy tetszik ez is az én hibám, aranyos Bernáthegyi úr. Mi van még?...

Bernáthegyi úrnak egyre keskenyebb lett a szája, és időnként váratlan rángások tették mulatságossá a bal arcát.

— Ön igazán megértő. De a java még hátra van! Az ön édesapja a hazánkban található sertések átlagos hosszát tartalmazó aktákból papírsárkányt készített az asztal alatt ha csak egy pillanatra is félrenéztem. Az elkészült sárkányt természetesen elkoboztam. Ha kívánja át is adom önnek.

Ifjabb Blokk Jenő fészkelődni kezdett mint a táltos, ha parázzsal etetik.

— Igen, igen. Rettenetesen kívánom, hogy átadja. Ez a sárkány ugyanis igen kedvező érdemjegyet jelent számomra a következő technikai órán. A csibész...! Pedig hogy húzta a száját, hogy neki igazán nincs ideje ilyesmire... Nem azért mert az én apám, de boszorkányos keze van, az már szentigaz!

— Kezd félresiklani ez a beszélgetés, kedves Blokk úr! — vicsorgott a főnök, és a rángások átterjedtek a jobb arcára is. — A végén még szobrot állítunk ennek a mihasznának. Holott a minap is mit csinált? El tudja képzelni, hogy mit csinált?

— Ezért vagyok itt. Hogy megtudjam.

— Kérem. A legutóbbi értekezleten, amelyet a vállalatnál fellelhető radírok napi kopási értékének meghatározására hívtunk össze, az ön édesapja nem átallott regényt olvasni. A kőszívű ember fiait...!

— Ne csodálkozzék ezen Bernáthegyi úr. A kőszívű ember fiai kötelező olvasmány.

— Igazán...? Momentán nem emlékszem, hogy ilyen intézkedést hoztam volna.

— Ez mindenképpen nemes lélekre vall. A mi tantervünkben azonban szerepel. Úgyhogy mindenképpen el kell olvasnia szegénynek, ha meg akarja írni az olvasónaplómat. Nem mondom, időbe telt amíg rávettem, de higgye el kedves Bernáthegyi úr, jó szóval sok mindent el lehet érni nála. Az eleven, pajkos látszat érző, meleg szívet takar. Ezt igazán méltányolnia kellene.

A főnök hátradőlt és nagyokat fújt, miközben magába fojtott néhány igen erőteljes mondatot.

— Hát... mindenképpen örülök, hogy befáradt — mondta végül rekedten. — Ön felnyitotta a szememet.

— Igazán kedves. De hát az ember ott segít, ahol tud. Meg aztán mégis csak az apámról van szó. Legyen **nyugodt, ezután szigorúbb leszek hozzá.**

— A világért se tegye! ... Az ön édesapja végül is egészen derék, jóravaló ember. Többet kellene törődnie vele. Már megbocsásson, de ön mellett igen nehéz felnőttkora van, már-már hátrányos helyzetű felnőttnek számít...!

*

Idősebb Blokk Jenő szorongva toporgott a fia előtt.

— Beszéltem a főnököddel — mondta szárazon a fiú, amikor már úgy érezte, hogy a drágalátos papa eleget feszengett. — Most az egyszer még kihúztalak a csávából. Előléptetést és fizetésemelést fogsz kapni. Remélem ez tanulságos lecke volt a számodra.

A papa lesütött szemmel, megkönnyebbülve hümmögött valamit.

— Na jó! — enyhült meg végre ifjabb Blokk Jenő. — Borítsunk fátylat az ügyre. És most ess neki a fizikának, mert megint éjfél lesz, mire elkészülsz vele. Márpedig nem szeretnék még egyszer arról hallani, hogy elkéstél...!

Cser Gábor

MAJDNEM ZSÁKUTCA

Zolinak, a karatésnak – ahogy társai mostanában nevezik –, a Pacsirta telepi játszótér a második otthona. Ha csak teheti, odamegy.

A telepen találkozgat a barátjával, Jóskával is, de legszívesebben a délutánonként összeverődő bandában érzi jól magát, amely tíz-tizenhat éves srácokból áll. Létszáma egyik napról a másikra attól függően változik, hogy büntetésből kit marasztaltak otthon a szülők, kit vittek el időközben nevelőintézetbe – mert ez is megtörténik.

Zoli bogárfekete hajú, töprengő tekintetű, kevés beszédű fiú. A szokottnál is hallgatagabb, ha szülei felől érdeklődnek. A legszívesebben azt válaszolná „nincsenek", de attól fél, hogy akkor tovább faggatnák, így inkább csak ennyit mond: elváltak. Édesapját tulajdonképpen csak egyszer látta életében. Édesanyja egy darabig vele lakott a nagymamánál, de aztán otthagyta egy férfi miatt. Néhány hete jelentkezett és elmesélte, hogy rendeződtek a dolgai, férjhez ment és szeretnék magukhoz venni a fiút.

– Addig, amíg kicsi voltam, nem törődtek velem, most hogy megnőttem, kellenék?

– Még nem dolgozol.

– A mostohaapám gondoskodna róla, hogy minél hamarabb munkát találjak. A pénzt meg bezsebelné.

– Egyszer nagyanyádra is keresni kell.

– Ő azt mondja, előbb végezzem el az általános iskolát, aztán szerezzek egy jó szakmát.

– Tudtommal nem törődik magad. Már buktál, és többször pótvizsgáztál is.

– Utálok tanulni.

– Nyolc osztály nélkül szakmád sem lehet.

– Ha dolgozom, elvégzem.

– A munka mellett akarsz iskolába járni? Most sem veszed elő a könyvet, amikor időmilliomos vagy.

– A nagyapámtól nem lehet.

– A nagyapádtól?

– Állandóan molesztál. Tegnap is rámuszította nagymamát, mert késő este mentem haza.

– És nem volt igaza?

– A nyerő lapot nem lehet otthagyni.

– Kártyázol? Tán csak nem a nagyszüleid pénzét vered el? Nem olyan nagy a nyugdíj, hogy...

– Visszaadom, ha keresek.

– A kártyázás pokoli szenvedéllyé válhat. Később sem szabadulsz meg tőle.

– Játszani csak kell!?

Zoli szereti a nagyanyját, a maga módján segít is neki. De ha valamelyik srác füttyent egyet, már fut ki a házból, vagy ha éppen bevásárolni küldték, otthagy csapot-papot, megy a telepre. Nem vezéregyéniség, mégis kedvelik, mert minden buliban benne van. Jól futballozik, egy kis verekedéstől sem riad vissza. Lopni nem lopott még, de lelkiismeret-furdalás nélkül szemet huny, ha például olyan cigarettával kínálják, amiről tudja, hogy a közeli önkiszolgáló polcáról emelték el, s azt sem veszi a szívére, ha olyan srácot „foszt ki", aki a mama kosztpénzével ül le kártyázni.

A barátjával, Jóskával gyakran játsszák, ki hogyan képzeli el a jövőt.

– Az enyém szép lesz.

– Mitől?

– Sok pénzt fogok keresni. Gyorsan veszek egy autót, egy házat, és...

– A sült galambok csak a mesében röpködnek. A ház és az autó sokba kerül. Nagyon meg kell dolgozni érte. S ha nem sikerül?

– Nekem sikerülni fog.

Zoli álma égig érő, az akarata, szorgalma azonban valahol a Pacsirta telepen kullog. Ott, ahol egész napját elcsellengi. Azért veszélyes ez, mert nagy erőfeszítés nélkül szeretne megszerezni egyszerre mindent. Talán már számításba veszi, hogy egyszer valaki majd az ő kétes tettei fölött is szemet huny.

Élete majdnem zsákutca. Talán az az egyetlen biztosíték hogy kijuthat belőle, hogy még szembe mer nézni az emberrel.

Faragó György

ZSIBONGÓ

TÜSKE

Két háztömb közti, keményre taposott alkalmi pályán fociztak. Gyerekek, úgy nyolctól tizennégy évesig. De aki nem látta, csak hallotta őket (s ilyenek sokan voltak, hiszen a játékosok kiabáltak és ordítottak), az egészen másra gondolt. Volt ott ugyanis ahogy egymást nevezték – ökör, ló, marha... A többit le sem merem írni.

Szenvedélyesen játszottak. Mégsem tudtam szurkolni ennek a sajátosan vegyes társaságnak.

(Szente)

DR. SZIMAT ÜZENI

Ez év júniusában megjelent MINI REJTVÉNYMAGAZINUNK pályázatait a zsüri alaposan elolvasta, és sorsolással döntött a jutalmak odaítéléséről. A nyertesek jogosan vallhatják magukat dr. Szimat tanítványainak.

Az első három helyezett: Farkas András, Kiskunmajsa; Horváth István, Sopron; Herkai Ildikó, Zalaegerszeg; augusztusban két hetet töltött a zánkai úttörőgárda táborban.

Fényképezőgépet nyert: Fehérváry Andrea, Baja; Csalavári Rita, Nagykanizsa. **Kempingsátrat:** Papp Csilla és Zoltán, Mezőcsát; Hatoss Zsolt és Ottó, Kisbajcs. **Távcsövet:** Bánkúti Anikó és Zsuzsa, Budapest VI.; Radnai Edit, Jászalsószentgyörgy. **Mikroszkópot:** Káldi Gábor, Zalaszentgrót; Szüts Katalin, Nagyatád. **Autóversenypálya-játékot:** Medvegy János, Szarvas; Tasi Péter, Szigetszentmiklós. **Távirányítású játékautót:** Molnár Csaba, Kerepestarcsa; Papp Gábor, Szeged. **Zsebrádiót:** Varga Zsolt, Várbalog; Beke Katalin és Péter, Tiszalök. **Gitárt:** Kreisel Andrea, Szekszárd; Sági Krisztina, Siófok; Gőry Szivia, Debrecen; Kereszthidi Gabriella, Jászberény; Papp Ildikó, Báránd.

A jutalmakat postán küldjük el.

AZ ÉN PORTRÉM

Oszkó Mariannak hívnak és gyönyörű helyen lakom. Biztosan hallottatok már Hévízről. Aki járt nálunk, mindig visszavágyik. Romantikus város a miénk, s talán rám is hatott szépsége, amikor elkezdtem a komoly zenével foglalkozni. Az iskola szakkörében sokat gyakoroltunk és az eredmény sem maradt el. A Ki mit tud vetélkedőn egészen a középdöntőig jutottunk együttesünkkel. Még csak hatodikos vagyok, úgyhogy a versenyen csak korengedménnyel vehettem részt. Büszke vagyok arra, hogy szereplésemért a Magyar Úttörők Szövetsége a Művelődésért kitüntető jelvényt adományozta nekem. Persze ne higgyétek azt, hogy más sem érdekel csak Bach. Szeretem a diszkózenét is!

RÁDIÓ-TÁVIRÁNYÍTÁSSAL

A nagykanizsai Csónakázó-tavat különös hajók foglalták el. Rádió-távirányítással működő hajómodellek. Itt rendezték ugyanis a II. Kanizsai Kupa nemzetközi rádió-távirányítású hajómodell versenyt. A három kategóriában 144 modellel 106 versenyző állt rajthoz.

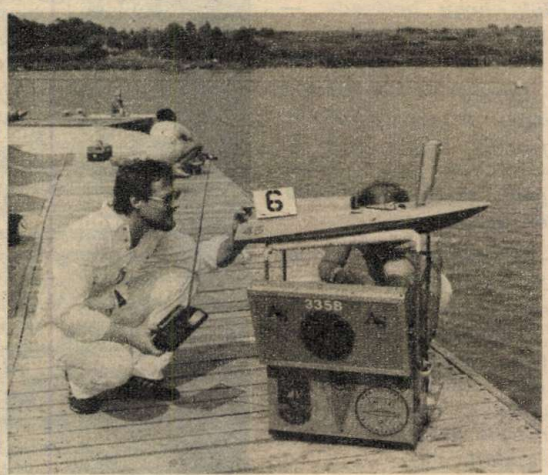

EGY KÉP – EGY MONDAT

– Meglökjelek még egyszer?

HOLLÓKŐI EMLÉK

Nagylóci „kis legények" népviseletben. A képet Hollókőről kaptuk, ahol palóc szőttesfesztivált rendeztek. A nagylóci, a varsányi, a rimóci, a hollókői a nógrádsipeki és a Szlovákiából érkezett nagykürtősi népi együttes szórakoztatta a sokezres közönséget.

KORMOS SZAKMA

Nem tudom, hogy szerencsétek lesz-e, ha most hirtelen megfogjátok a gombotokat, de az biztos, ha a képre néztek, megtudjátok, hogy a kéményseprés ma is élő mesterség.

ELŐZETES

Amikor a hóember útra kél... Avagy, ha nincs vagy kevés a hó, a hóember így is megoldható.

BUNYÓ

A magas, jó kiállású nyolcadikos fiú tankönyvvel a kezében sétált a folyosón. A két hatodikos lány körülötte forgolódott. S amikor a fiú rájuk nézett, mintha csak erre vártak volna, hajbakaptak. Birkóztak, verekedtek, olyan vadul, mint ahogy igazi utcagyerekektől láthatták. S közben a nyolcadikos fiúra lestek.

A fiú megnézte őket, megcsóválta a fejét, majd továbbment. A lányok abbahagyták a verekedést. Csalódtak. Lám, ilyenek a fiúk... Ez a nyolcadikos is; nem csodálja őket, pedig ők már nem babákkal játszanak...

(Szente)

„FUTATEJ"

Kétezren rajtoltak a „Futatej" versenyen Kelenföldön. A futóversenyt a századik születésnapját ünneplő Tejipari Tröszt hirdette meg. A négy kilométeres távon a felsős fiúk közül első lett Póthy Zoltán, a Kevehá-za úti iskola nyolcadikosa, a lányoknál pedig az ugyancsak nyolcadikos Alnoch Katalin, a Menyecske utcai iskolából.

1 PERC ÚT AZ EXPRESS SZEL

— A múlt heti Duna-kanyari barangolás után következzék a Velencei-tó környéke! Ez is kétnapos kirándulás. Útvonal: Budapest—Székesfehérvár—Tác—Pákozd—Velence—Martonvásár—Budapest. Első nap Székesfehérváron városnézés, üzemlátogatás, az István király múzeum és a Bory-vár, Tácon a Gorsium romjai, Pákozdon a 48-as emlékkiállítás megtekintése szerepel a programban. Velencén az Express üdülőközpontban szállnak meg. A második napra velencei sportprogramot és a martonvásári Beethoven emlékmúzeum felkeresését ajánljuk.

ZSIBONGÓ

A „járgányüzemben". A Kun Béla Általános Iskola honismereti szakkörének tagjai a város utolsó söprűkészítő mesterénél

Ugye, cica szúr egy kicsit? Nem is neked való ez, hanem nekem, hogy rendet csináljak vele

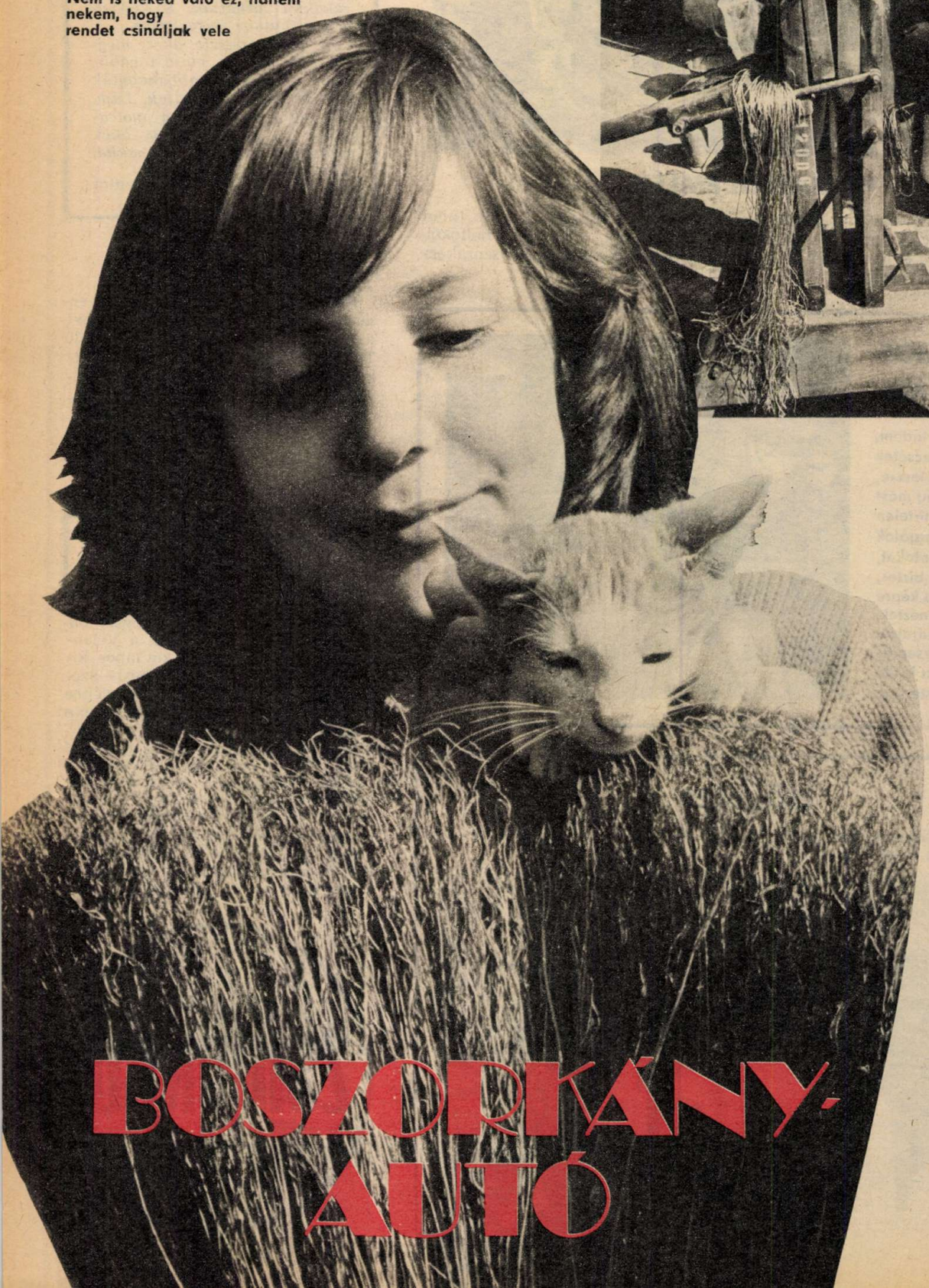

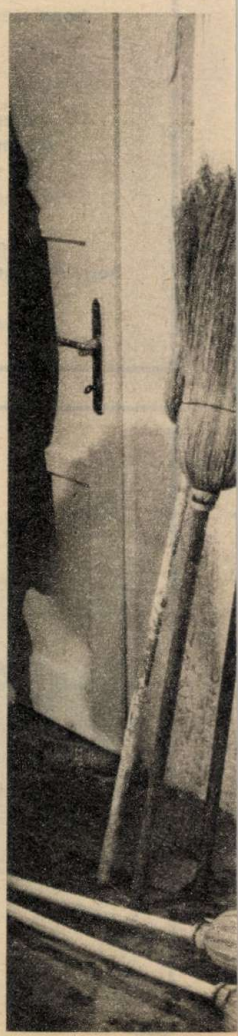

BOSZORKÁNY-AUTÓ

A söprűszépség titka: a formázás, a varrás és a kéz varázslata

Amikor kimondjuk: boszorkány, akaratlanul is söprűn lovagoló, mesebeli banya jelenik meg szemeink előtt. A fiúk, ha meglátnak egy söprögető lányt, ma is így tréfálkoznak vele: „Remek a járgányod! Milyen sebességgel röpül?"

– Hány boszorkányautót készített életében? – kérdeztem Molnár Ferenc makói söprűkészítő mestertől.

Nevetve tárta szét a kezét.

– Csak a magasságos ég tudja, hiszen már kisiskolás koromban édesanyám mellett dolgoztam a műhelyben. Tőle lestem el a mesterség minden csínját-bínját. Annyi bizonyos, ha a „vasorrú bábák" nem lennének megelégedve a munkámmal, naponta legalább száz venne üldözőbe.

– Mi a jó söprű titka?

Odalép egy bálához, belemarkol és szeretettel simogatja a hosszú szálú cirokszakállt.

– Mindenekelőtt ez. Én csak a nagyra nőtt, egészséges szálakat használom fel. Van, amit magam termelek, van amit veszek. De azt is szinte szálanként válogatom össze. Ugyanúgy, mint a lányok ruhájánál, a felsőszoknya mellett az alsószoknya takarossága is fontos.

– Kelendő a söprű?

– Ahogy modernebbek lesznek a lakások, egyre kevesebb kell. Elárvultak városunkban a műhelyek. A családban is én vagyok az utolsó söprűs, de a munkámra még van vevő.

Ha a söprű boszorkány-jármű, akkor közöttük Molnár Ferenc söprűje Mercedesnek számít.

F. Gy.

Fotó: Szalay Béla

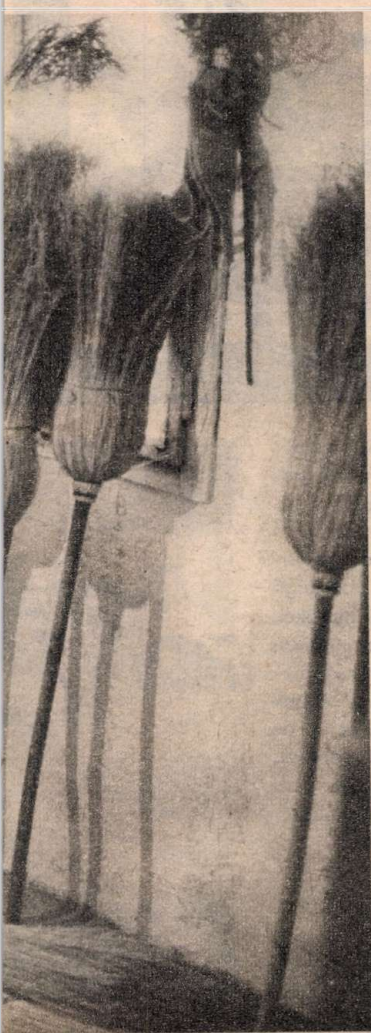

▲ **Nyélen, de még nem készen. A ház körül azonban már így is alkalmazni lehetne**

◀ **Szakállfésülés. A ciroknak csak a legszebb szálai kerülnek kötésre . . .**

. . . és aztán a mester mindent kezd elölről ▶

FAJIÉLSÁG

Mélyenszántó Antal, a fiatal ogronómus higgadt szakszerűséggel magyarázta el a kocsányos böszörmény szüretelésének szakmai fogásait. Előadását néhányan magnóra vették. A slágerlistákon egyelőre még nem szerepel.

A különböző műtrágyák és gyomirtó vegyszerek hatására a növényi kártevők új változata jött létre. Mintha nem is a földből, hanem egy fantansztikus filmből bukkant volna elő.

VIDÁM ŐSZI BETAKARÍTÁS

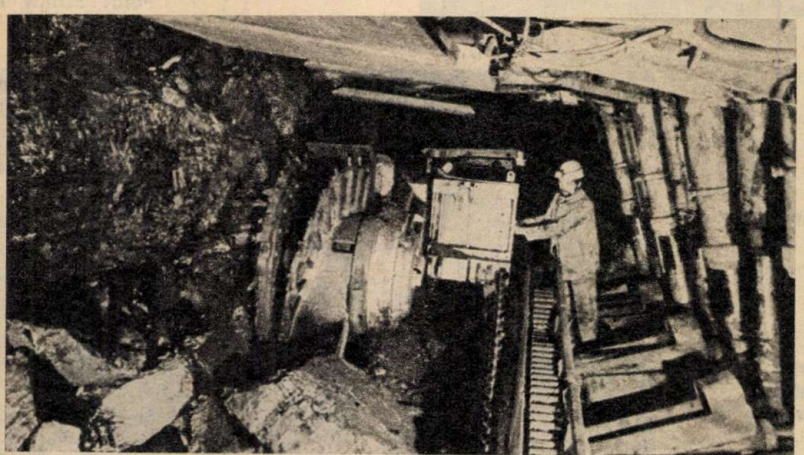

Szokatlanul nagyra nőttek a répák az idén. Míg odafent nagyapó húzta a répát, mi a föld alatt közelítettük meg a gyökerét, a helyszínen barkácsolt elmés szerkezet segítségével. Persze még így is bajban lettünk volna, ha nem jön a kisegér . . .

Hűvös, csípős reggelre virradtunk ezen a napon. A közeli tó partjára megérkeztek a közelgő tél első hírnökei. Rövid tanakodás után elhatároztuk, hogy tartjuk magunkat az eredeti tervhez, és délután nem rendezünk úszóversenyt.

A begyűjtött termést Fejes Alfonzó tanár úr ellenőrizte lelkiismeretes alapossággal. Fehérvári Nándi üres hordója láttán nem akart hinni a szemének . . .

Uzsonnaszünetben a szövetkezet permetező gépének pilótája mutatott be látványos műsort. Először pontos célzással, kézzel permetezett egyes különálló növényeket, majd a vajaskenyerüket is megsózta onnan a magasból.

A betakarítást laza hegyi túrával zártuk. Rőzse Rezső szokásához híven megint a rövidebb utat választotta. Sőt, ezúttal a legrövidebbet. Innen már egyetlen lépéssel leérhet a völgybe . . .

141

134

TRIMTEX
3

VERHETETLEN ÉSZAKIAK

A Keszthely melletti Várvölgy dombját már kora reggel ellepik a nézők. A X. tájfutó világbajnokság küzdelmeit szeretnék látni, pontosabban annak is a legdrámaibb mozzanatát, a célba érkezést.

ÖSSZESZORÍTOTT FOGAKKAL

Huszonhárom ország legjobb férfi és női versenyzői állnak ezen a délelőttön rajthoz, hogy egy tájolóval és egy térképpel a kezükben végigfutva-tájékozódva a távot, itt, a szemünk előtt tegyék meg az utolsó ötszáz métert.

Hol kellene keresnünk ennek a sportágnak a gyökereit? A katonák járőröző, felderítő tevékenységéből nőtte ki magát. Először az északi országok, elsősorban Norvégia és Svédország „faragott" belőle sportot, a múlt század végén. A magyar munkásfiatalokkal Ripsam Henrik svéd szobrász ismertette meg a tájfutást, az első világháború után. Az első hazai versenyt, amelyen Killián György is indult, 1925 januárjában bonyolították le. Néhány szép és biztató év után azonban háttérbe szorult ez a sportág. Csak jóval a felszabadulás után, 1960-ban állt újra lábra. Az azóta eltelt huszonhárom év legnagyobb fegyverténye Monspart Sarolta 1972-es világbajnoki győzelme volt.

Nincs tehát olyan nagy múltja a magyar tájfutásnak. Itt a Várvölgyben sem számíthatunk csodára. A mi nagy „alakításunk" a rendezés tökéletessége lehet csak. Sétálgatunk a napozó nézők között. Valami morajlás hallatszik hirtelen, többen talpra ugranak, tapsolni kezdenek. Megérkezik az első futó, a svéd Olsson. Több mint száznégy perc alatt futotta végig a tizennégy kilométeres távot. Összeszorított fogakkal teszi meg az utolsó métereket, szakad róla a verejték, karján, nyakán horzsolásos sebek.

Négy-öt perces időközökben érkeznek a férfi és a női mezőny befutói. Minden célba érkező arca megkínzott, elgyötört.

A női mezőny egyik esélyese, a finn Annariita Kottonen is halálfáradtan rogy le egy székre. Huszonöt éves, fogtechnikus, a tájfutás szeretetét édesapjától örökölte. Napi nyolc órát dolgozik, utána pedig edz.

FÁK, RÉTEK, MADARAK

— Finnországban a jégkorong és a labdarúgás után a tájfutás a legnépszerűbb sportág — mondja a vékonydongájú szőke lány. — A küzdelem örömén kívül a természet az, amiért beleszerettem ebbe a sportba. Az ember teljesen magára hagyatva fut az erdőben, madarak, vadak rebbennek fel, amerre jár. Edzés közben el-elbámészkodok, sokszor kiszemelek magamnak egy fát vagy bokorcsoportot, és nézem, hogyan formálja az idő, az évszakok. Ilyenkor még azt is elfelejtem úgy tíz-tizenkét kilométer után, hogy a lábaim egyre nehezebbek, s már a levegő is forrónak tűnik, amit a tüdőmbe szívok.

A rendezők két rádiós ellenőrző pontot iktattak a pályára, úgyhogy mindig figyelemmel tudjuk kísérni egy-egy versenyző részidejét is. Már a részidőkből is kitűnik, hogy ez a világbajnokság a férfiaknál a norvégok „háziversenye" lesz. Morten Berglia például kilencvenhat perc alatt ér célba. Ül az orvosi sátorban és sérüléseit, horzsolásait ápolgatja, mintha most nem is lenne nagyobb gondja. Pedig van. Ő az első egyelőre, s féltékenyen hallgatja a verseny esélyeseinek részeredményeit. Az arca azonban sohasem komorodik el... Huszonöt éves, Oslo mellett lakik, földmérő.

— Nyolcéves koromban kezdtem ezt a sportágat — meséli Berglia —, a tornatanárom szerettette meg velem, bár az édesapám is tájfutó volt. Nálunk északon szeretik az emberek a természetet. Például én nem is tudtam volna olyan foglalkozást vagy sportágat választani, ahol egy irodában kell ücsörögnöm vagy tornateremben gyakorolnom. Amikor otthon kifutok a házból, a fák közé a rétekre, olyan, mintha hazaérkeznék.

Természetesen van sikerélményünk nekünk, magyaroknak is. Mindenki dícséri a szervezők munkáját, s az alaposan elkészített, nehéz pályát. Hogy az örömünk még teljesebb legyen, a nőknél Rostás Irén, a férfiaknál pedig Kiss Zoltán is a kilencedik helyen végez. Ők tizennégy-tizenhat évesen lettek tájfutók. Boldogok vagyunk, de valahol a lelkünk mélyén azt latolgatjuk, hogyan léphetnénk előre. Mit is mondott Berglia? Nyolcéves korában kezdte, akkor ismerkedett meg a térkép jelöléseivel, a tájoló használatával, nyilván el is tévedt párszor, sérüléseit még felsorolni is hosszú lenne. De most, világbajnok.

Sinkovics Ferenc

A
TÜRELEM
HALAT
TEREM

A hozzáértő kezében valóságos varázspálca a horgászbot. Minden finom rezdülése a mélység titkairól mesél

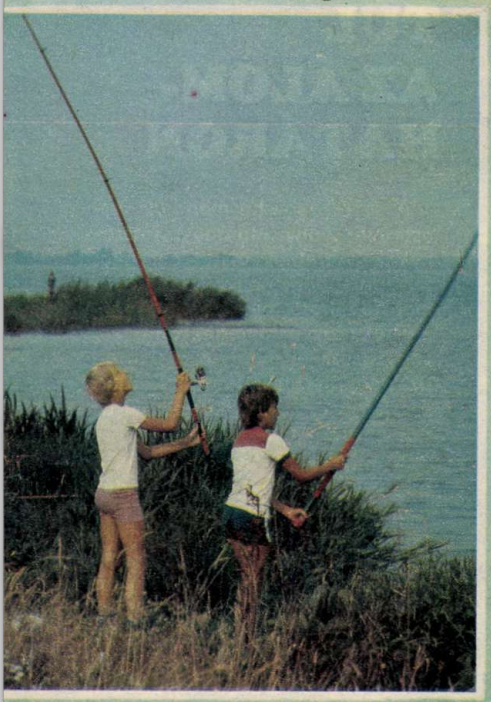

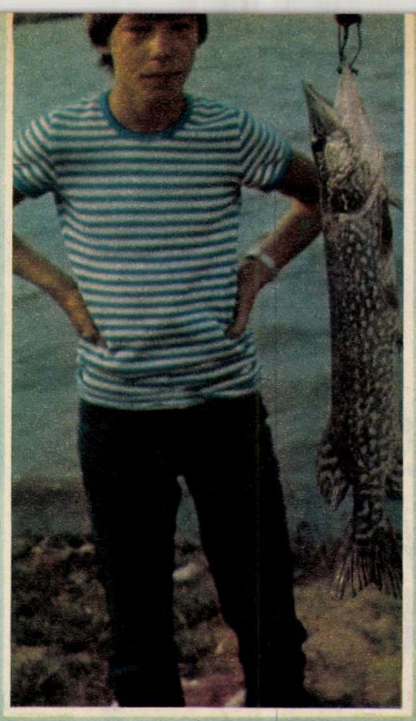

Ilyen gyönyörű zsákmány nem mindennap akad horogra. A hatalmas csuka csaknem három kilót nyom a latba...!

Rezzen az úszó, moccan a botvég, surran a zsinór — és már a parton ficánkol az ezüstös hal: sikamlós testű, karcsú alakú, fürge mozgású. A horgász örömtáncot lejt, ő győzött a természettel folytatott versenyjátékban, túljárt a halacska eszén.

Öröm felidézni a nyár emlékeit. Csillogó nagy víz terül szét lábunk előtt, a parázs napsütésben színe kékben, ezüstben, aranyban játszik. Szellő borzolja felszínét. Vadkacsák úsznak, szárcsák játszanak szinte elérhető közelségben. Halk csobbanás. Sárga pikkelyes potyka veti ki magát a habok közül. A partszélen békakirály bronzszín-szeme dülled, acélfényű szitakötők hada libben, maguknál kisebb repülő parányokra vadásznak.

A tapasztalt horgász semmit sem bíz a véletlenre. Előrelátására jó bizonyíték ez a doboz szardínia

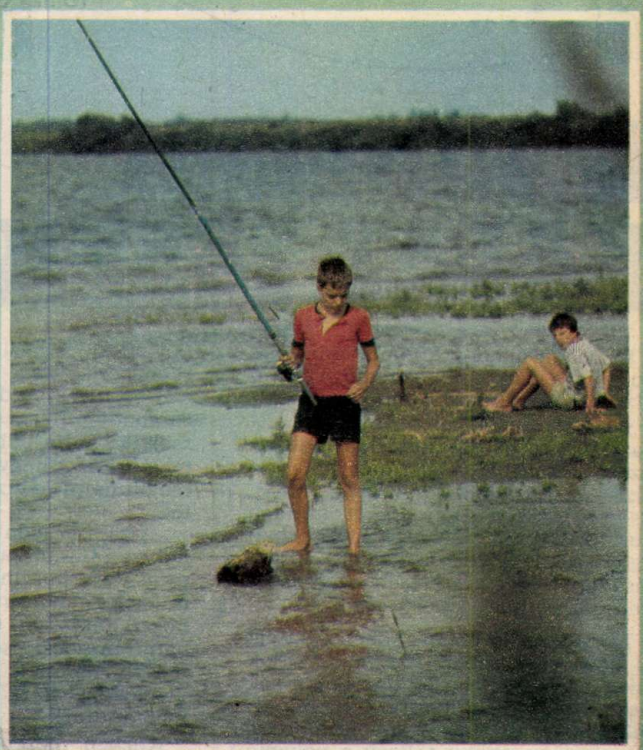

A horgászat olyan dráma, amelyben a „díszletek" cselekmény nélkül is képesek élményt nyújtani...

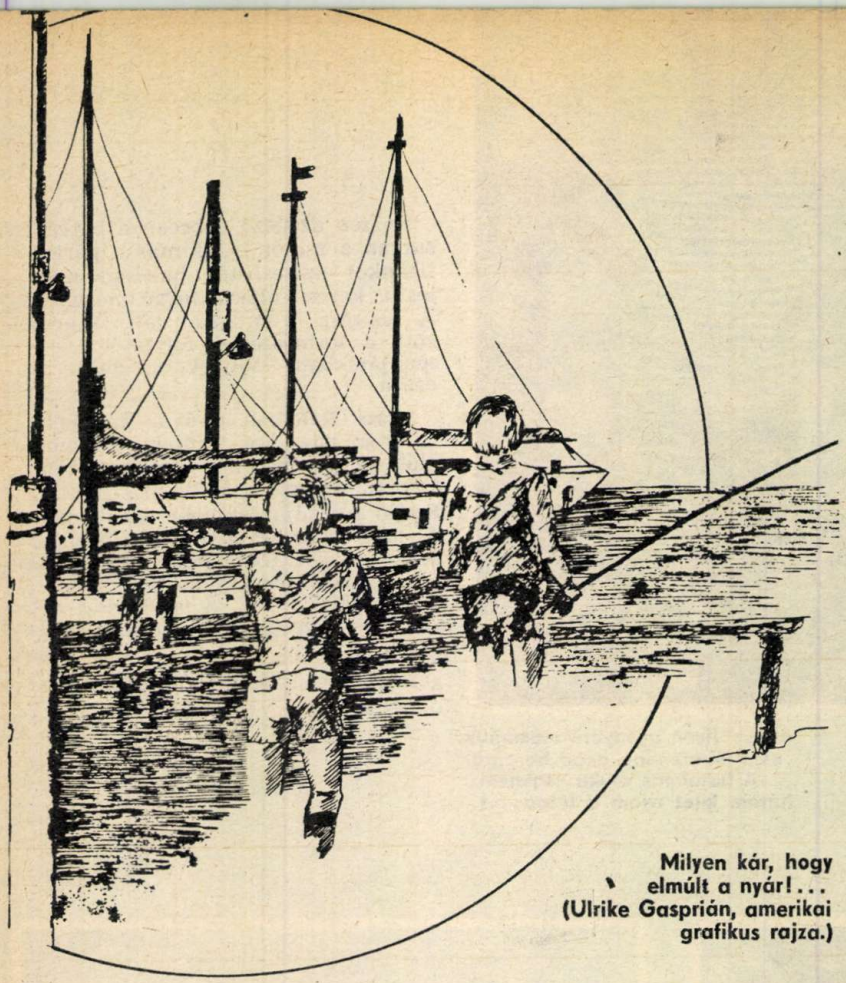

Milyen kár, hogy elmúlt a nyár!... (Ulrike Gaspriân, amerikai grafikus rajza.)

A TÜRELEM HALAT TEREM

Ez maga a nagy kaland. Bármekkora is a társaság, egyedül vagy a víznél. Ülsz és lesed, mit meríthetsz a gazdag kínálatból. A mélység titkait fürkészheted, fortéllyal felcsalizott horoggal kapásra bírhatod a vizek rejtőzködő lakóját, a halat. És lehetőleg a nagy halat, minden horgász álmát. Mindez elsősorban ügyességeden, leleményeden, kitartásodon, s természetesen szerencséden múlik, hogy sikerül-e.

Horgászni jó dolog. Főként, ha ért is hozzá az ember. Ezt már tudják azok a gyerekek — az országban sok százan —, akik a nyáron felkerekedtek, hogy a vízparton, különböző horgásztáborokban töltsék a vakáció egy részét. Ezekben a táborokban megtanulhatták, hogy mi minden tudomány kell a halfogáshoz. Mert bizony, nem egyszerű dolog: horgot kötni, elszakadt zsinórt összeerősíteni, elromlott botot megreparálni. Helyén legyen az úszó, az ólom, összeálljon a szerelék. Pontosan a célba: a nádfal elé, a hínármező szélébe pottyanjon a bevetett készség. Kifürkészni, hogy mikor, milyen halat érdemes horgászni, s főként, milyen csalival. Hogyan kell beetetni, halat fárasztani, s ha sikerült, a zsákmányt ropogósra sütni.

S ez még mind semmi. A holnapra gondoló horgász azt is tudja, hogy melyik halfajból mekkorát szabad megtartani, hogyan lehet megóvni, megkímélni a vízpartot, a természetet.

„Ajaj, micsoda rettenetes dolog lehet ez a horgászat, ha ennyi mindent meg kell tanulni hozzá! Különben is, nyáron tanulni..." — vélhetné a hozzá nem értő, de a pecás táborokban mindez sokkal könnyebben megy. Hiszen a lényeg az, ezeket a vízparton, horgászat közben lehet megtanulni!

Közben rezzen az úszó, moccan a botvég..., szerencsés esetben siker koronázza az igyekezetet: hal kerül a szákba.

És ha éppen nincs kapás? Semmi baj, a türelem a jó horgász egyik legfőbb erénye. A halak útjai bizony, gyakran kifürkészhetetlenek. De addig is, amíg nem kerül a horgunkra zsákmány, lehet gyönyörködni a tájban, a környező világban. Lehet ábrándozni az óriási, a kapitális halról, amit egyszer mindenképpen kifogunk majd...!

KEDVES ISMERŐS

TÚL AZ ÁLOM-HATÁRON

A gyerekek – ha mondjuk várostromot vagy indiánost játszanak – szeretnek olyan cuccokat felvenni, hogy első pillantásra megkülönböztethessék őket egymástól. Egy különleges csat, szíj vagy dzseki – mindegy, a lényeg az, hogy a sziú indiánt a világért se lehessen összetéveszteni az apaccsal.

A művészek – de különösen a pop-rock mesterei – is minden áron arra törekszenek, hogy legalább egyvalamiben különbözzenek a többiektől. Akinek ez sikerül – legyen az szólista vagy együttes –, annak neve bekerül a rock-lexikonba, műsorára pedig tíz- és százezerek kíváncsiak.

Az angliai Queen együttes a kvartettra jellemző, egyéni, mindenki mástól megkülönböztethető csodálatos, kristálytiszta énekstílussal írta be nevét a rocktörténelembe. A Queen (magyarul: királynő) első átütő sikere 1972-ben volt, amikor megjelentették a „Seven seans of rhye" című számukat. A fiúk szinte a teljes ismeretlenségből törtek elő, s daluk hetekig vezette a szigetország slágerlistáit. Freddy Mercury (ének), Brian May (szólógitár), Roger Taylor (dob) és John Deacon (basszusgitár) a remek, vokális hangzás mellett igen merész, már-már szimfonikus hatású muzsikája egy csapásra a könnyűzene legjobbjai közé emelte az együttest.

Hét évvel ezelőtt megjelent a „Night at the Opera", majd 1975-ben a „Day at the Rase" című lemezük. A szakemberek és a közönség véleménye szerint mindkét korong a kemény, rock alapú vokális muzsika remeke. A Queen az egyenletesen magas színvonalú zene mellett a színpadi mozgás és a technikai showelemek egész tárházát is felvonultatja koncertjein. A lenyűgöző látványhoz fényorgonák, füst- és ködképzők, legújabban pedig a lézer is nagyban hozzájárul. Legutóbbi lemezük, a Jazz – melyet nálunk is árultak – fél év alatt elérte az álomhatárt. A rockrajongók – köztük sok olvasónk –, bizonyára tudják, hogy ez egymillió eladott példányt, az együttesnek pedig platinalemezt jelentett.

Z. J.

QUEEN
PAJTÁS

A MADRIGÁLTÓL AZ OPERÁIG

Giovanni Pierluigi Palesztrina

Firenzében tavasz van és minden csupa virág. A paloták loggiás udvarain, a kertek mélyén, a ciprusok, a gránátalmák és narancsfák között derűs hangversenyek folynak. Mindenkit foglyul ejt a zene varázsa. Az öregek dúdolnak, a fiatalok táncolnak. Az orgona mellett megszólal az öthúros vella és a modernebb, karcsúbb, hathúros viola. Népszerű táncdallamok lüktetnek az „édenkertek" fölött: estampia, trottó, saltorelló. És megjelenik egy különös új hangszer is, a monicord (deszkára feszített húrtömeg, melyet billentyűs karokkal szólaltatnak meg).

És egyre szaporodnak rajta a húrok, a billentyűk, változik a hangszer és változik a neve is, előbb spinét, majd clavicembaló, később zongora s az orgona fújtatói (szélládái) is megnőnek, sípjai megszaporodnak.

AZ ÉLET GYÖNYÖRŰ KALAND

Az emberek felszabadultan énekelnek, több szólamban, kánonban, duettben, tercettben, s a muzsikusok többfajta hangszeren kísérik a dalt. És ebben a nagy zenélő, daloló világban egymás után mutatkoznak be a hangszerek virtuózai, a művészet lelkes mindenesei. Például Landino zeneszerző énekes, minden hangszer virtuóz játékosa és új hangszerek feltalálója. Amerre csak jár, felszárnyal a dallamos melódika, s hirdeti, hogy az élet szép, az élet gyönyörű kaland. Landino — mint kortársai általában — igen kedveli a ballada és a madrigál mellett a caccia (kaccsia) műfaját. Ez az a zenei forma, amelyben legkifejezőbben elevenedik meg a természet hangja. Az egész világ ritmusa benne lüktet, csupa friss mozgalmasság, szökellés, lejtés, pergő gyöngyözés. Zacharias mester muzsikájában a természet mellett már a városok hangja is megszólal, kibomlik benne Firenze tarkasága. Ebben a tarkaságban teljesedik ki a hangszerrel kísért szólódal. Fentebb említettem, hogy a reneszánszban születnek meg a művészet első lelkes mindenesei. Hogy mire gondolok? Egy példa kapcsán könnyebben megérted. Élt akkortájt egy Salazzo nevű ember, aki egy verses história szerint képes volt arra, hogy egyszál maga elszórakoztasson egy előkelő toscanai társaságot. Mesét mondott, hárfázott, fuvolázott, orgonán játszott és énekelt madrigált, sanzont és balladát, s tette mindezt bámulatos szuggesztivitással, elbűvölő tehetséggel. (Ki tudná ma ezt utána csinálni?) Salazzo persze, nem volt egyedülálló ebben a varázslatos mindentudásban. A reneszánsz embernek életszükséglete volt a zene, a költészet, s a művészet minden tündéri játéka. Zacconi például (1600 táján élt) egy személyben volt festő, költő, énekes, zeneszerző és tudós. Ő és a hozzá hasonlók voltak a reneszánsz eszményképei, mint Leonardo da Vinci, Cellini és Michelangelo — aki maga is írt verset, és ha csak tehette, örömmel énekelt. Bizony így van, akkoriban a fiatalok ideálja az ember volt, aki az élet teljes tartalmára vágyott.

PALESZTRINA

A templomok zenéje azonban óvta magát az úgynevezett világi hívságoktól. Tündököljön itt csak a kórus, hiszen az emberi hang oly gazdag, úgy tud könyörögni, suttogni, szenvedni és örülni, hogy nincs nála méltóbb az Isten szolgálatára. A templomokból kizárták az utca zsivaját, s belül az áhítatos kupolák alatt a zene átszellemült tisztaságba zárkózott, s valami földöntúli derű hatotta át. Más volt ez már, mint a középkor merev vallási rendje. A reneszánsz templom átszűrte magán a világ kavargó színeit, hangjait, s régi fényekből, új varázslatokból összeszőtt zenét mentett át a jövőnek. Persze, ehhez egy kéz is kellett, egy muzikális lélek, egy tehetséges zenei talentum. Volt ilyen: a reneszánsz legnagyobb zeneköltője — a bazilikák bolyongó karnagya — Giovanni Pierluigi Palesztrina. Szinte az egyetlen név, amely az átlagember fülének is ismerősen cseng ki a reneszánsz zenéjéből. Az egyház azt várta tőle, hogy megmentse és ismét felvirágoztassa a gregorián dallamot — ami az évszázadok során megcsonkult, eltorzult —, de erre már Palesztrina sem vállalkozhatott, hiszen az idő túllépett az egyszólamúságon, a dísztelen, puritán egyszerűség korszaka lejárt. Az új ízlés a sokszólamúság pompáját követelte, s Palesztrina a kor parancsának engedelmeskedve megteremtette a kórus időtlen mintáját, megvalósította a dallam és a tömeg harmóniáját. Műveiben a zene letisztult, az emberi hang a természetes lélegzetvételhez idomult. Muzsikájában összefoglalja a múlt zenei törekvéseit, mindent átkarol, fölemel és lezár. Palesztrina 1500 év zenei fejlődésére tette fel a koronát. Himnuszai, mottetái, madrigáljai harmincnégy hatalmas kötetet tesznek ki. Bebizonyítja, hogy az énekszóval — a reneszánsz igazi „hangszerével" — mindent ki lehet fejezni.

A reneszánsz zene nagy érdeme dél és észak összebékítése az 1500-as években. Észak zenéje beleolvad a délibe és a gregorián méltóságteljes egyszólamúságát felbontja és színesre bűvöli a pogány hagyományú énekek ereje. A dallamosság egyesül a tiszta harmóniával, s az éneklő ember felismeri a hangfajok egymást kiegészítő hivatásköreit.

Magyar Katalin

Az emberi magányt is
a zene oldotta fel leginkább

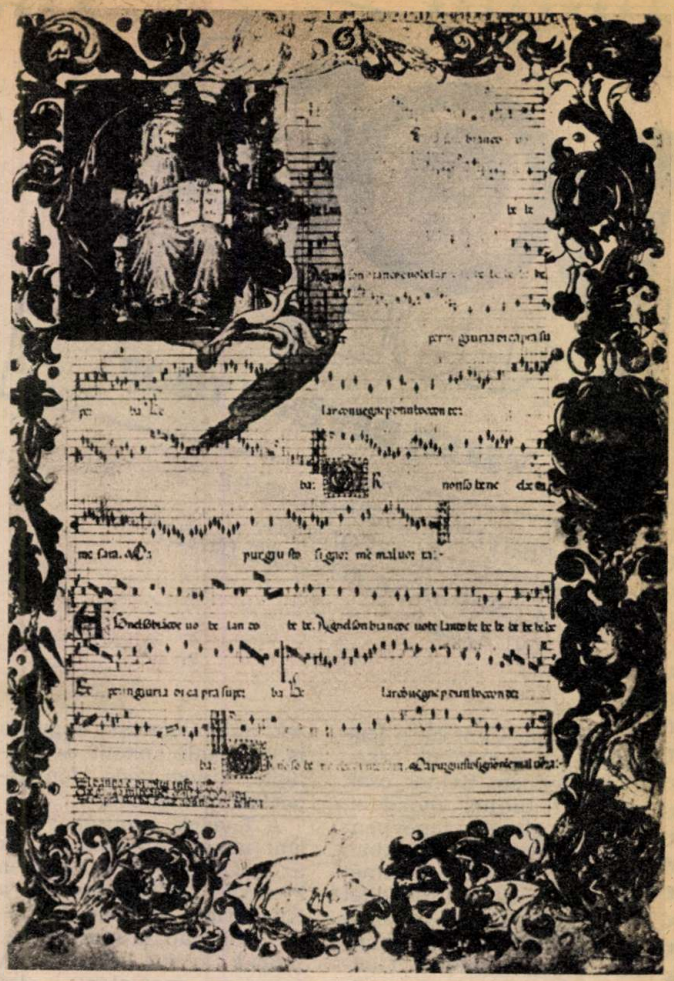

Az „Agnel son bianco" című
madrigál kottája (XV. század)

Mindenkit foglyul ejtett
a zene varázsa

SZÓMAGYARÁZAT

MADRIGÁL: (mariale, szó szerint pásztor költemény, pontosabban anyanyelven készült költemény) Madrigál a többszólamú világi énekes irodalom uralkodó műfaja a XIV–XVII. század zenéjében, s általában a világi zene szabad kibontakozásának reprezentatív művészi formája. Aranykora a XVI. század derekára esik.

CACCIA (kaccsia): (vadászat) a XVI. századig virágzó, mozgalmas jeleneteket (vadászat, csata, vásár, stb.) megjelenítő idillek csoportjába tartozó zenei műfaj. Hangszerkíséretes két énekszólama szigorú kánon szakaszokban kergeti egymást, az egyes szakaszokat gyakran közjátékok, leíró epizódok választják el.

CHANSON: (sanzon) mai értelemben: egyszerű szerkezetű, könnyed hangú dallamkompozíció, melodikus énekszólammal, könnyed ritmusban. Régi értelemben: a XV. századig minden nem latin nyelvű – chanson dal. Főbb többszólamú formái a kíséretes szólódal, a kánon stb.

POP KLUB

VEZETI DÉVÉNYI TIBOR

„A LEHETETLEN KÉRDÉSEKRE AZONNAL VÁLASZOLUNK, DE A CSODÁKRA EGY-KÉT HETET VÁRNI KELL!"

Első az Omega

Cím, Cím, Cím! Ez a legtöbb kérés a hozzánk érkező levelekben. Sajnos csak ugyanazt tudjuk mondani, mint az elmúlt tanévben: hogy nem áll módunkban énekesek, zenekarok címét elküldeni. A külföldiekét ritkán tudjuk meg, a hazaiaktól pedig nincs meghatalmazásunk a közlésre. Gondoljátok csak el: ha egy énekes minden rajongójával levelezne, akkor reggeltől estig csak írhatna, és sohasem énekelne. Így azután előbb-utóbb sláger hiányában már nem lenne a kedvencetek. Külföldön ezt úgy oldják meg a menedzserek, hogy előre megíratnak egy-egy levelet és autogramot, azt lefényképeztetik több ezer példányban, és minden rajongónak ugyanazt a levelet küldik el. Ha ennyivel megelégedtek, akkor ígérjük, hogy mi is — alkalmanként — közlünk autogramos fényképet a Pop-klubban.

A levelek tanúsága szerint nagyon megszerettétek az R-GO együttest. Milyen könnyen elfelejtettétek a Hungáriát! Valóban, Szikora Robi csapata most a legjobbak között szerepel. A nemrég megjelent első nagylemezükről már a megjelenés előtt több dal sláger volt. Ezeket a számokat a koncertek alapján kedvelte meg a közönség. Nagyon sokan szeretnétek az R-GO-t színes poszteren látni „Kedves ismerős" rovatunkban. Ezt a kívánságot viszont hamarosan teljesítjük. Egyelőre elégedjetek meg a népszerű zenekar fekete-fehér képével. Ha már a TT kedvencénél tartunk, néhány gondolat új játékunkról. Sokak előtt nem világos a szavazás menete. Először is csak magyar együttesekre és énekesekre lehet szavazni. Másodszor pedig nemcsak egy nevet kell ráírni a szavazólapra, hanem tízet s azoknak a daloknak a címét, amiért szeretitek ebben a hónapban azt a bizonyos tíz énekest, zenekart. A szavazólapokat a TTT címére kell beküldeni: Magyar Televízió, TTT Budapest — 1810. Minden szavazó és rejtvényfejtő részt vesz a TTT havi nyilvános sorsolásán. Alkalmanként öt darab poptarisznyát sorsolunk ki. Az év végi sorsolás fődíja egyhetes nyaralás kedvenc énekesed vagy zenekarod társaságában. Az októberi poptarisznya tartalma többek között: öt névre szóló lemez a Bikinitől egy-egy autogramos fénykép a Saragossa Bandtől és az Omegától, egy külföldi énekes posztere, valamint lesz a tarisznyában kazetta és könyv is. Azt hiszem, ezért érdemes játszani.

B. Tóth László lemezlovasokkal

Soltész Rezső a slágerlista régi lakója

Ha már a Poptarisznyánál tartunk, kéréseitek alapján bemutatom ezt a népszerű vasárnapi rádióműsort. A program „szülőatyja" B. Tóth László rádiószerkesztő. Több mint két évvel ezelőtt született az ötlet, hogy divatos diszkóstílusban is készüljön rádióműsor. B. Tóth Laci, aki maga is lemezlovas, örömmel vállalkozott a házigazda szerepére. Ebbe a műsorba hetente több lemezlovas is kap meghívást, hogy saját összeállításaikat a nagy nyilvánosság előtt is bemutathassák. Ezért eb-

A sikeres R-GO

ben a műsorban csendülnek fel először a legfrissebb hazai és külföldi diszkó-sikerek. A műsor hamar elnyerte a hallgatók egy részének tetszését. Viszont a másik része arra panaszkodott, hogy nem tudja magnóra felvenni a dalokat, mivel a műsorvezetők belebeszélnek. Ezért a Poptarisznya hétfői különkiadásában még egyszer végigperegnek az előző nap újdonságai, de már szöveg nélkül. Sőt, havonta egyszer a Poptarisznya is megemlékezik a TTT kedvenceiről. Az előző hónap első kedvence az Omega lett. Meglepetés Turi Lajos „Felügyelőjének"-nek harmadik helye. Különben ez a dal a híres NSZK lemezlovastól, Falcótól került fel a listákra. Több rock-rajongó kifogásolja, hogy a fiatal újhullámos rockegyüttesekkel miért nem foglalkozunk. Tessék rájuk szavazni! Ha ott lesznek a legjobb tíz között, mi feltétlenül írunk róluk. Hogy külföldi zenekar is szerepeljen a rovatban, ezért a pop-rejtvény mindig valamilyen külföldi előadóval lesz kapcsolatos.

Bővebb információt a Révkalauz című gyermekműsorban — a Kossuth adón — csütörtökön és szombaton a TTT-ben, a televízióban, valamint vasárnap a Poptarisznyában. A következő Pop-klubra várjuk a jó kérdéseket és a fényképeket — minden poptémában.

(Poptarisznyánk technikai okok miatt egy héttel később csak most jelenik meg.)

POP-REJTVÉNY

Sajnos ezt a zenekart a múlt hónapban hiába vártuk Budapestre. Nevük minden gyerek kedvenc eledele.

SZAVAZÓLAP

Tíz kedvenc énekesem, zenekarom, dalom:

1. .....
2. .....
3. .....
4. .....
5. .....
6. .....
7. .....
8. .....
9. .....
10. .....

Név: .....

Cím: .....

A Korál billentyűse, Balázs Ferenc

Turi Lajos, a meglepetés

SLÁGERLISTA

1. Kötéltánc – Omega együttes	2475 szavazat
2. Az alacsony férfi dilemmája – R-GO	2390 szavazat
3. Felügyelő – Turi Lajos	2305 szavazat
4. Nem leszek a játékszered – Bikini	2020 szavazat
5. Kevés voltam neked – Korál	1510 szavazat
7. A zöld, a bíbor és a fekete – P. Box	1490 szavazat
8. Érzés – EDDA	1270 szavazat
9. Ezeregyedik éjszaka – V'Moto-Rock	1247 szavazat
10. Szóljon hangosan az ének – Soltész Rezső	750 szavazat

GYERE HOZZÁNK!

Ötnapos munkahéttel dolgozó gyárunkba jó kereseti lehetőséget nyújtó fonó-szövő szakmára lányokat, villanyszerelő, lakatos, textilgépszerelő szakmára fiúkat szerződtetünk szakmunkástanulónak, akik az 1983—84-es tanévben fejezik be az általános iskolát. A tanulóidő: 3 év.

A tanulóidőre ingyenes kollégiumi elhelyezést és teljes ellátást biztosítunk.
A havi ösztöndíj a tanulmányi eredménytől függően 900—1120 Ft között van. Az utolsó évben már teljesítménybért fizetünk.

A szakmunkásvizsga után ifjúmunkásaink: lányok leányszállón, a fiúk albérletben kerülnek elhelyezésre.

Jelentkezés levélben „szakmunkástanuló" hivatkozással történik.
Pamuttextilművek Budai Gyára
személyzeti osztály
Budapest XI. ker., Hauszman A. u. 20.
Levélcím: Budapest, Pf. 43. — 1502

FIATALOK FIGYELEM!

A BUDAPRINT Magyar Pamutipar általános iskolát végző lányokat fonó, szövő; fiúkat textilgépszerelő és villanyszerelő szakmunkástanulónak iskoláz be az 1984/85-ös tanévre.

Tanulóidő: 3 év.

Tanulmányi ösztöndíj: 350—750 Ft, társadalmi ösztöndíj: 450—750 Ft a tanulmányi eredménytől függően.

Kollégiumi elhelyezés és teljes ellátás havi 210 Ft-ért. Szakmunkásvizsga után a kereseti lehetőség 4500—5500 Ft. Jelentkezni lehet munkanapokon 7—16 óráig. Levélre tájékoztatást küldünk.

Címünk: BUDAPRINT Magyar Pamutipar személyzeti-oktatási osztály

Budapest, Lahner Gy. u. 30. — 1046

Telefon: 693-847 vagy 693-111 115-ös mellék.

FIGYELEM!

Az 1984—85-ös tanévre a 14. életévüket betöltött és általános iskolát végzett

lányokat szövőnek; fiúkat villanyszerelő, forgácsoló, szerkezeti lakatos, textilipari gépszerelő

szakmákra beiskolázunk szakmunkástanulónak.

Tanulmányi idő: 3 év.

Juttatások: villanyszerelő, műszerész szakmában 250 Ft,
a többi szakmában 500 Ft társadalmi ösztöndíj,
ezenkívül a tanulmányi eredménytől függően 410—620 Ft tanulmányi ösztöndíj,
plusz 130 Ft jövedelempótlék.

Ingyenes munkaruha. Elhelyezés kollégiumban. Ebédet 3 Ft-ért biztosítunk az iskolában és üzemi gyakorlat idejére a gyárban.

A vállalat termékeiből kedvezményes vásárlás évente egy alkalommal.

Kereseti lehetőség: a szakmunkásvizsga letétele után szövő munkakörben bérbesorolási kategóriától függően alakul a kereset.

A továbbtanulást támogatjuk.

Jelentkezni lehet személyesen hétfőtől csütörtökig 8—15 óráig.

Levélre részletes tájékoztatást küldünk.
Cím: PATEX Angyalföldi Szövőgyár 1135 Bp. XIII., Fáy u. 81—83.

JÓL JÁRSZ, HA A PAMUTFONÓIPARI VÁLLALAT SZAKMUNKÁSTANULÓJA LESZEL!

Csak három év szorgalom, s jövedelmed havonta 3200—6000 Ft lehet!
Az 1984 szeptemberében induló tanévre is várjuk az általános iskolát végzett és most végző lányok jelentkezését budapesti és vidéki gyáregységeinkbe fonalgyártó szakmára.
Már a tanulóévek alatt is sok kedvezmény!
Díjtalan kollégiumi, leányotthoni elhelyezés, tankönyvek, tanszerek, munkaruha, iskolaköpeny. 5 Ft-ért napi háromszori étkezés.
Havonta 500 Ft szociális ösztöndíj; 320—720 Ft tanulmányi ösztöndíj.

VÁLASSZ GYÁREGYSÉGEINK KÖZÜL!
PAMUTFONÓIPARI VÁLLALAT

— Lőrinci gyára
Budapest, Gyömrői út 85—91. — 1183;
— Újpesti Cérnagyár
Budapest, Váci út 91. — 1044;
— Kaposvári gyár
Kaposvár, Jutai u. 6. — 7400;
— Miskolci gyár
Miskolc, József A. u. 21. — 3527;
— Váci gyár
Vác, Vám u. 1. — 2600

„Fonalgyártó szakma" megjelöléssel várjuk továbbtanulási jelentkezési lapodat a számodra legmegfelelőbb gyáregységünk személyzeti és oktatási osztályán.

Kérésre postafordultával részletes tájékoztatót küldünk.

FELHÍVÁS

Általános iskolát végzett fiúk jelentkezését várjuk a PEST megyei ÁLLAMI ÉPÍTŐIPARI VÁLLALAT-hoz építőipari szakmunkástanulónak az 1984/85-ös tanévre, az alábbi szakmákra: autószerelő, központi fűtés- és csőhálózatszerelő, gázvezeték és -készülékszerelő, vízvezeték és -készülékszerelő, építőgépszerelő, vas- és fémszerkezeti lakatos, épületvillamossági szerelő, épületasztalos, magasépítőipari ács-állványozó, szobafestő-mázoló (tapétázó), vízszigetelő, épületburkoló, kőműves, padlóburkoló, vasbetonkészítő, bádogos, műköves.

Vidékiek részére kollégiumot (az autószerelő szakma kivételével), valamint teljes ellátást biztosítunk.

Megjegyzés: magasépítőipari ács-állványozó, kőműves, vízszigetelő, vasbetonkészítő szakmák esetében 200 Ft ösztöndíj-kiegészítést fizetünk.

Jelentkezés: írásban a vállalat személyzeti-oktatási osztályán, Budapest XXI., Kiss János altábornagy u. 19–21. — 1751; személyesen a szakoktatási csoportnál, Budapest XXI., II. Rákóczi F. u. 197.

Megközelíthető: a Boráros tértől gyorsvasúttal a végállomásig, onnan a 38/b. jelű autóbusszal a 3. megálló.

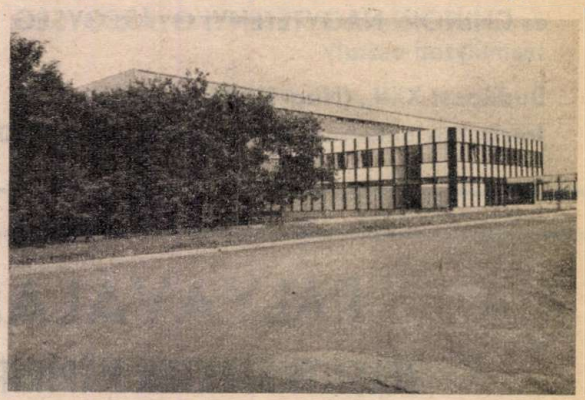

KEDVES PÁLYAVÁLASZTÓ FIATALOK!

A PNYV Kelenföldi Textilgyár az 1984/85-ös tanévre felvesz általános iskolai végzettséggel rendelkező LÁNYOKAT fonó, szövő, kötő; FIÚKAT textil- és ruházati ipari gépszerelő szakmunkástanulónak, 15 éves korig.
Felvételi vizsga nincs! Tanulóidő: 3 év.
Ösztöndíj: a tanulmányi eredménytől és az évfolyamtól függően
— **fonó és szövő tanulóknak 350—700 Ft,**
— **kötő és textilipari gépszerelő tanulóknak 150—550 Ft havonta.**

Juttatások:
— vidéki tanulóknak havi 500 Ft,
— budapesti tanulóknak havi 450 Ft vállalati ösztöndíj a nyári szünidőre is;
— minden vidéki tanuló részére kollégiumi elhelyezés, teljes ellátással munkaszüneti napokon is;
— iskolaköpenyt, füzetcsomagot, munkaruhát a gyár, tankönyvet az iskola ad térítésmentesen;
— évente két alkalommal kedvezményes textilvásárlás a vállalat termékeiből;
— III. éves tanulóinkat 90%-os teljesítménybérben foglalkoztatjuk, részükre nyereségrészesedést fizetünk.

Szakmunkásvizsga után a kereseti lehetőség 3500—4500 Ft.

Leányotthonunkban a vidékiek elhelyezését havi 100—160 Ft-ért biztosítjuk.
A továbbtanulást támogatjuk. Részletes tájékoztatást adunk szóban és írásban.
Az érdeklődők részére üzemlátogatást szervezünk.

BUDAPRINT BUDAPEST

Cím: **BUDAPRINT**
PNYV
KELENFÖLDI
TEXTILGYÁR
személyzeti-
oktatási osztály
Budapest XI.,
Budafoki út 111—133.
— 1117
Telefon:
868-955/191-es mellék.

FIATALOK, TANULJATOK TOVÁBB!

Érdekes, változatos szakmákat ajánlunk az általános iskolát végzettek figyelmébe. A Chinoin közössége kiváló szakmunkásokat nevelt, ez a biztosítéka gyárunk jó hírnevének itthon és külföldön egyaránt.

Vegyianyaggyártó (gyógyszergyártó), vas- és fémszerkezeti lakatos, géplakatos, hegesztő, villamoshálózat-szerelő, esztergályos, csőhálózatszerelő szakmunkástanulónak fiúk jelentkezhetnek.

Lányokat vegyianyaggyártó (gyógyszergyártó) tanulónak veszünk fel. A vegyianyaggyártó (gyógyszergyártó) tanulókat korszerű tanlaboratóriumban, gyógyszeripari tanműhelyben képezzük.

Vállalati ösztöndíjat adunk.

Érdeklődni lehet:
CHINOIN GYÓGYSZERGYÁR
oktatási osztály
Budapest IV., Tó u. 1–5.
Telefon: 690-900/531-es mellék

és CHINOIN NAGYTÉTÉNYI GYÁREGYSÉG
személyzeti osztály

Budapest XXII., (Nagytétény) Bányalég u. 2.

Írásbeli jelentkezés: Budapest, Pf. 49. – 1780

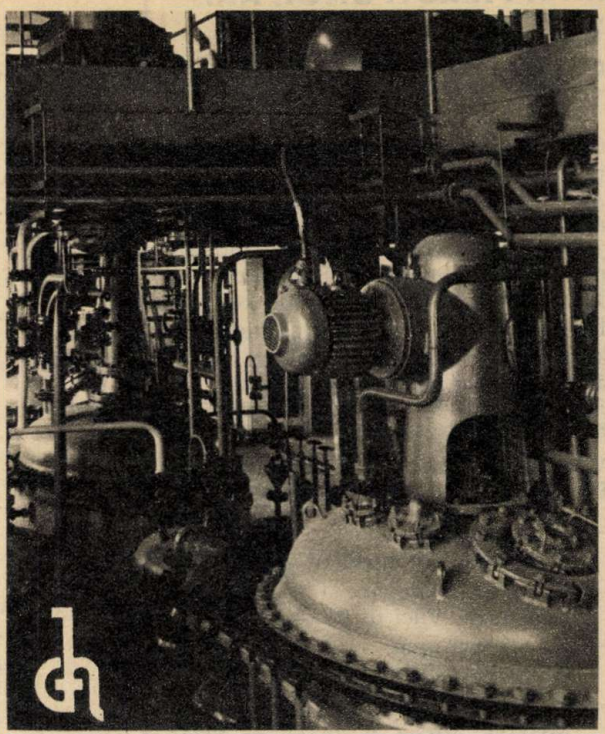

PÁLYAVÁLASZTÓK, FIGYELEM!

JELENTKEZZETEK PAPÍRIPARI SZAKMUNKÁSTANULÓNAK!

A gondolatok rögzítése ősi igény. Az ősember a barlang falára festett. Az ókoriak a kőtáblát és a papíruszt használták. A legidőtállóbb a papír.

Több ezer év alatt nélkülözhetetlen lett, nem tudta semmilyen más anyag pótolni a kultúra terjesztésében, az emberi tudomány rögzítésében elfoglalt helyét. Felhasználási területei a csomagolástechnikában és az egészségügyi felhasználásban egyre bővülnek.

FIATALOK! Legyetek a „FEHÉR MÍVESSÉG" mesterei. Gyertek a Csepeli Papírgyárba cellulóz- és papírgyártó, valamint papírfeldolgozó szakmunkásnak.

Biztos jövő, jelentős kedvezmények a tanulás idejére.

Képzési idő: 3 év.

Az elméleti oktatás helye: az 50. sz. Ipari Szakmunkásképző Intézet (Csepel – Bajáki F. u. 27.)

A gyakorlati oktatás helye: a Csepeli Papírgyár.
A képzés ideje alatt tanulóinknak az alábbi kedvezményeket adjuk:

– tanulmányi eredménytől függő társadalmi ösztöndíj 300–1000 Ft, tanulmányi pótlék +10–50%, tanulmányi ösztöndíj 130–600 Ft;
– térítésmentes ebéd;
– teljes tanfelszerelés és munkaruha;
– minden tanévben egy teljes öltözet ruha;
– ingyenes kollégiumi elhelyezés;
– ingyenes kirándulások;
– kéthetes ingyenes üdülés a Balatonnál;
– szünidőben vállalt munka esetén a munkakörnek megfelelő teljes bér;
– tanulmányi eredménytől függően minden sikeresen befejezett tanév végén 1000–2500 Ft jutalom;
– sportolási lehetőségek, strand és sportlétesítmények a gyár közelében;
– ifjúsági klub, könyvtár.

Bővebb felvilágosítást a Csepeli Papírgyár személyzeti osztálya ad.
Cím: Budapest XXI., Duna u. 42. – 1751
Telefon: 279-620/301, 535, 518 mellék.
VÁRUNK BENNETEKET!